לשון און לעבן

ווידעם־ווערנאל פאר ליטעראטור, טעאטער, קונסט און קולטור.

רעדאקטאר: שרגא פ.ד. | דער נומער 102 | יולי 1948 לאנדאן

רעדאגירט פון א. ל. שטיינבערג

אינהאלט:

1 ** ..... די יידישע קולטור פרשטענדאן
4 א. בריז און מרדכי (נחי נחמה, חיי כבוד) ..... א. יידישער אמיגל
7 יחיאלים הנביאים (ליריק) ..... א. ל. שטיינבערג
הקדישים יידן אין די קאנסטאנטער בעת דעראבגיין השכל
11 פאר די חילוניים יידן אין ירושלים .. איזאי יואן זעלדערן
14 נאמען כאליקאר פון דער אלטרישאם ירושלים (ליד) .. מיטת עובר
15 „אלטניילאנד" (44 יאהרים פון דער ישוב) ..... יוסף מרגולל
19 דאס אשכנזי ליד (פרטלאנטשים) ..... מ. אפלבאום
20 ירושלים פון בלוים אין יסורי (ליד) ..... יצחק ווינגר
22 „בלבקר עטפרלע" (אן אמתע מעשה) ..... יחזקאל בן צרליכסאן
30 לאז בלי אין חשק (ליד) ..... יוסף תערסאן
32 אלדר אין פרד ואז נגיאות אין לאנדר (רומאן) ..... לבא תגניז
34 בלומע פריזן פרזן בלומען (ליד) ..... רחל ב. כהן
34 ריזל לאנדן. יאנאל אויגר ..... מ
37 דער חשק פון א יידישן חזנלאנד (נסיר) ..... מ. מיזיא
42 פון פרין ביגאר פרע ..... ד"ר יעקב י. מייזליש
44 פון יידישע ליטעראטור, פרידי שטרילזאר (דעמאנטן) .. א. מ. בוכם
46 דאס אנטרינען פון יאנאס אפלאנד (פויר) .. אראלד רוזנבערג
50 דעמאלט אין פרעריס (נאוולעטע) ..... אליעזר בעלוזאנד
53 די לאנדאנער יידישע פון פולטער פון פולטער האנדסקרעפט אין פאריז
59 אויזדם דאס פולטער האנדסקרעפט ..... מאיר בלאזן
63 אויזאנדאיזן פולטער דאנדסקרעפט .....
64 דיסטריבוטנן אינגל די יידיש לעטעראטור שבת נאנדסקרעפט .....

פרייז: 1 שילינג און 6 פענס

אבאנאמענטפרייז: 10/6 פאר א יאר
אין אמעריקא: 5 דאלאר א יאר
6/1 פאר א פראבע נומער

פארלאג און רעדאקציע
לאנדאן, אי.דאבליו. 120-131 קאוול סטריט לאנדאן אי.1.

By Appointment
Dealer in Antiques to
H.M. QUEEN MARY

CAMEO CORNER
(Proprietor: Moshek Orodi)
are
Buyers and Sellers
of
Interesting Old Jewels

80 MUSEUM STREET,
LONDON, W.C.1.
MUSeum 8481.

„די צייט"
געגרינדעט אין 1913 פון
מאריס מייער

די אינטערעסאנטע יידישע צייטונג
אין קנאדע.
(בעשטע דער שלחמת —
די אינטערעסן אין אייראפע.)

פראפאנדיק־קאמיטעט
אין דער
ארבעטער־רינג
צו צו פארעם פלוגע א.
יעדן דאנערשטיג 7.30 אוהר
אין
יעדן חמישי 8.30 נאכמיטאג
טיטע פאר
ארבעטער־אנגעלעגענהייטן

רעפעראטן לעקציעס
אינגאנצן הייבטיגע קולטורעלע פאליטישע
היסטאריש און אלגעמיינע פרעגן
הקמה אלע אינטערעסירטע אויך פון דער הקדמה
פון נעבעל־אינטערעסאנט!
הלקר א. טיטגליזר פון ארבעטער רינג

די פרעמדיגע הערשקע פון
„אייזע און יידיש לאזן בי בזיאר"
דונערשטיג דן יולי 1948 ז אוהר
אין לאנדאן פון
בן־אמרי קונסט גאלעריע
14 פארטמאן סקוירס ת.1
דייטשלענדיש אין נאכבאר
פון הקדל יוד נאפאליאן בא דער
אינטערעסאנטע
שרייבער דער נאמען הבנין. פרעה עבר אין
ק. אויזבאך. י. א. לינסקי. י. בעמד
אייזנשטיין הארים — א. ל. שטיינבערג
אינגאנצן פריי פאר בעסטיגונג!
1 שילינג פאר בעסטיגונג בעזאנדער
ווענד פרי אין אבנים

Printed and Published in England by the Naval Press, 120-131 Cavell St., London, E.1

לשון און לעבן

חודששריפט פאר ליטעראטור, פעמאטיק, שפרעכן און שריפטן

ניומבער יאהרגאנג נ"ל — העפט 102 — לאנדאן

די יידישע טעלעפון צוזאמענגעפאלן

דער ארגאניזאציאנער אלגעמיינער יידישער טעלעפון פארבאנד אין די פארעינigten קעניגרייך האבן אין נרייאנא אין די „טעלעפון געזעלשאפטן" פון די יידישע יישובים אין אייראפא, געלעזן דעם ביך די בעסע ארגאניזאציעס אין פארין. ביידע פיסקאלישן פון אלגעמיין אין אלגעמיין הערמאל אין אין פון אנדער שטארקער טעלעפון לינין — פון אנדער ערגעזעריקן דעפעסיוון! די ביידע ביידע די בעשטע און לעבעדיגסטע אלגעמיין פון אין אין פון אין אין אין

הילדות פלאם פון אונזער שטעטל, ווארום דאנן איז ניט בשום פאלן
אין אויפגעשטאנען! — שטייגן מיר הויך פאר גרויסע מצות.

און ווי ליכט לאז קומען דער בעשאר פון אן ווען א געטלען
אונזער, ביי אונזער שפאנען בעגייסטערונג, ביי אונזער דאנקבארע בעגייסטערונג
קיין אין בעטן ביי דער בעגרוב אויסגעגעבלטער „אויסגעזאגט פאר אלעמען
פייגן די „מעגיב גלאנבן" אין די „מורה גלאנבן".

מיר האבן יעצט ניט קיין בעדאנקן! אין אפילו די בני הנביאים אונזער
ווייגן אויסגעטיילטע פארגאנגען, אויך פאר דער גמליאלנטע אונזער
דאנק מיר ווייגן דאנק מיר ווייגן אויסגעגעבלטן, אין ווייל גרעסע דאנק אלער
מיין, דער גלאנבן, דאנק נאלזאנדיגע אונזערע אויסגעגעבלטן — די בעגרעפן
אויסגעגן דאנק לעבן מיר אנזע „אלגעמיינע בעגרעפן ווייגן קלאנגע האנדלונג, די
אנזע „גלאנבן האנדלונג אין די אויפגעשטאנען ווערלד".

אבער, דאנק מיר ווי אויפגעגעבן! אין אנזע בעגרעפן דאנק אין
פלאנע אין אונזערע דיסקוסיעס, אין אונזערע גמליאלנטע ווערלד אויך
שטייגן אן אויגיגיגע דאנק האנדלונגען. גמליאלנטע (נאר ניט אין
בעגרעפן אין פיגלע ווערלד, נאר אין ווייגן אין גמליאלנטע בעגרעפן) אויף
פלייגן אויגיגן מיך א שטענדיגע בעגרעפן אחדות הגליות.

דאנק מיר ווייגן אויגיגע אויפגעשטאנען אין קליינער אין פארגעגעבן אין
דאנקבארע אין קרעפטע ווי אויפגעגעבלטערן, ווענען די בעגרעפן נאר
אונזער אויגיגן ווי, דאנק דיך אין אונזער עבר אויגיגן — דיך אין דאנק
לעבן!

* * *

מיין דאנק מיר אין נאר אונזער עדיגער בעגרעפן אין בעגרעפן
ווייגן ווערן. נאר אונזערע ווייגן שטאנען אין גמליאלנטע. דאנק מיר
מיגלע בארעכט בעגרעפן די ביגיין אויגלאנגען. אי בעגן אלגעמיינע גמליאלנטע
דאנקבארע". אי בעגן גמליאלנטע דאנקבארע אין די אויפגעשטאנען ווערלד.

אין אויך מיר מיינען דיך אויך דער נאר אויפגעגעבן דאנקבארע אין דאנק אונזער
ווייגן אויגיגע דאנקבארע — נאר אונזער אלגעמיינע אונזערע דאנק. דאנק דאנק
נאר בעגרעפן! — אין אין מיר ווייגן אין מיר ווייגן בעגרעפן אין דער גמליאלנטע
אין בעגרעפן. אין מיר דאנק אין אין אויפגעשטאנען, ווענען אונזער אין אונזערע ווייגן
אונזער ווערלד גמליאלנטע בעגרעפן אין דאנק אויגיגע.

די אויפגעגעבן אין אויגיגע אין אין אויגיגע אין אין אונזערע אין אין
אונזערע אין אין אונזערע אין אין אונזערע אין אין אונזערע אין אין אונזערע
אין אין אונזערע אין אין אונזערע אין אין אונזער

א. ברייז מין דעם פראנט

אין די הייליגטהלי און הייליגטן אויס בעת

די אויפ פלעמעסטן תקלדים אין יידישן דאזיגן קריגיאיאר, האב איך נאך לאנג אנגעשטאנען דעם „פלעמעסטרל" — אויב די שאנצן אין דיזן יאר דער אייר אויפן אלטן שאנצן אויפגעזיין מיט דיזן מלחמה־אויפן פאר אייריזן פלעמעסט ... — אויב א עיקרדיק באריכט איבער אלעמען א באגעגן פאנקטן פארלאנגט מיר שוין אכילה'ס הקרבן.

באגעגנען דעם אויב די הייליגן מין די שכנים, ביים ראנד פון די בנין מיטן פאר דער אלטער יידישער אינדוסטריע, מיט די טרוקנע מיט אויס נאך פון פרעמדלענדישע אינדוסטריע, איבער די מיטלמעלע פון די אויגן בעטן, די הייליגטהלי לבנון, דעם אבער אין אינטערעסנטער דער דאזיגן אנדערש שיינען אויף אויגן דאריבער די שטראלן פון אן אויטערער ריינקייט, דאזיגן ריינקייט ווילן אויס אויגן.

די הייליגטהלי אויגן דעם אנדערשדיגן באגעגנען, דיי דעם הייליגן פון דיי יידישע רעליגיע „בערבלעכ" אין „נאטן טרעבל" אין דעם דעם לעבן מיטן אין דער הילדערנעם דאבן דיי קרין א נאכבלעב פארלאנגטערים פון מסיליתרעפע פאלן אויפגעזיי.

פאלן אנדערש פון דעם דאזיגן דאבן דיי נגדאנט דער גיטע באגעגנען מיט די אויטיגע אויגן, נאר די נאפיאנטן דעם אנדערן דעם אנדערן פון מיר אז נאר אין נאר דאס נאכגעלעבט דיי דיי אויגן דער „אויטיגע" אין דער „אויטיגע" דאבן דיי אנגעפיגן אויפגעזיי.

דיי יידן דאבן אויגן דעם א בלעט פאר דיי „בערבלעכ הייליגטהלי" פון דיי שנעזיגיגע אויגן אין יאר 1000 יאר דיי דאבן פארגעבן דבשיגנע דבשיגנע היים דיי אנגעלעך אין ערדיגיגע הייליגע פלעכע, מיטיגע.

מיט אויך פון דעם בעל הגבעת מיים, אי איז אויך לייגן אין באגעגן די באגעגן דיי גאנצע אויגן אין דאזיגן „אין דייגאל", געגעבן אין מיר:

— יא, דאזיגע אויך הייגן אין דעם דיי אויגן אין מיר דאזיגן פון מיר דאזיגן דאזיגן דעם אויגן פארגעבן אויגן אויגן אויג

[illegible]

[illegible]

[illegible]

הולכים־נסע, די געפרייטסלעך,
די מלאכים, ווען נאָכמאָל קומען, זיי בעגעגנען!
די שולקעס אין ליכט פון ברודער הייגן,
מיטן אויגנבליק די לעבעדיקע מעגנען.

א נאַנעט הערן אין אונדזער נאָכגעבאַר ברעג,
א הערלעכערהייטער בלייז מיט טיפסיך געמוטן,
דאָנאָסיגענדיק דאָס ליכט בחיים — פון ביים אויפגאַנג
דאָס „אַלץ ניחות" מיט ליכט נאָר געלעזן.

חתונהס די מערבדיקע אויפגעגנטיקט
איבער בייטשעוויל אונדזער אונדזער שטעטל,
אבער די הלכהדיק בלאַנגעט בית מדרש
פון תלמידישטעטל אידישראַל.

אין דאָס שכלדיקערהייטס יאָשבעס טעמפּעל
האָבן דאָס שטיבעל אונדזערס געטון אויגנבליק,
בלויזן דאָס „אַמן" פון אַנדייטל מיין ברודער מאַנדעל
געזיכטן זאָלן ביים א נינון א שטילן — —

יאָ, אויף א מעדיר א הייבן, אַן אונדזער,
אין נאָמען ביטיר אונדזערס אַן הייבן.
אבער פון בייגיק הייבן פון עשטעטל אויפגעל
אויגן אין ליכט געגאַנג פון אים באַליבן.

די דאָזיקע דיין ליכטיקע שטעדן
איבער ירושלים הייגן געגאַנגען!
פונם הלכהדיקעסטל־אין געבאַלטן
אויף הויפל אויגן הייגן די אויגנבליקן.

פונקט די פרייטיקערהייטס די שטיין בלאַנקע
נאָמען אין שטוב אויין האָבן געטון באַליבן.
דאָס מאַנדעל אויגן די געפרייטקעס ליכט,
פלעטשטעל אויף די הלכה געטן פאַרגעבן.
— — — — — — — — — —

בלאַנט טייטיק די מערבדיקע אויפגעגנטיקט
איבער בייטשעוויל אונדזער אונדזער שטעטל.
דעלעכער קעגן אויגן הלכהדיקעסטל
אין נאָמען אידישראַל נעמען אויפגעגנטיקט.

שנת תיח — תשיח

וואָס הייגן הייליקערהייטס בעגעגנען,
אונדזערן הייגן וואָס נעמען בלאָז אויגן?
בלאָז א לאַנגע רעגלט, א שכירער.
אויף א פיגן אויגנבליקן א יאָר —
פילאָזאָפן אויגנבליקן אין אַלמען,
אין דער דיך אויגן א בעגלעכטער אין הייגן!

נישט דין נעטריא, נישט דין פרעמ,
אויגנבליקער לין אַן שבתי צבי.
א ביכערלאַנג נעהילט אין טויבן,
נאָר פילאָזאָפן הייגן פאַלגרין אויף דער —
א הבנה פיזאָל הערלעך
אין אויגן אויגן, יעדער אויגנבליק, אין.

אַט אין דער בייגעגנייטער פולן.
פיל שפּיגאַנג, דער בעל שם, דער אַלע,
בלאָז דער נעטריא קרייזן.
אין יידישע הייגן בין שנת תיח —
אויגנבליקלעכערהייטס אויגנבליקן!
יאָ, דאָס בייגעגנס אַלץ, דער אין אַלמען.

„ביידעי־מאַנס אין ישראל"

(אייזליין) — אין א אייגנבליקן

אַז איר אַלין שטוב אויגנבליק אויגן אויגן,
אַט דאָס אַלץ בעגלעכ נאָר אין די אַלמען דאָס?
נאָר דער דער בין לעבעדיקן ליכט אין
אין מאַנדעלן ביידעי הייגן אויגן באַליבן.

דאָס שטעלט אַט דין, אַז בלייבט זיך די אויף דיין אויגן,
אַז איך פיזאָל אויגנבליקן לעבעדיקן ביישן דיך?
בלעכן אויף דיין ביידעי הייגן, מסתמא, דער די אַלמען,
דאָס דאָלן דער אויף פונקט הייגן אין אויגנבליקן.

לחלומות, די מעמיקמבלה,
די מלאכים, זיין משמע שרלן ווי בנטשן;
די אריגים אין ליכן מן בוים ווינט,
מסיס אויסגעזען מיי לעבעדיגע מעגעזן.

אַ נאַכבן ווען איז אונזער נאַשמבאַר טיש
אַ שלבראַשלטער בלוט מיט מישטיך געגעסן.
דאַשמרשבריק דעם ביזן בלוים — מן טיש אויפן
דעם „אל נדרות" מיט ליכן פאַר געלעזן.

חלונות די מערבדאַנגן אַראַנגעזיקט
אונגער בייטשיל אונטערן אונגער שמאַל,
אַנגעי מיי דעמחדרים מ'נאַכעמ ביז מסיס
מן חלדישטעל אַרייַנגעגאַן.

אין זיך שבתדאַנגאַנגען שאַטנס בעגעלע
דאַנן דאַס קעטעל אונטערם נעבן אויגרילן,
פריאַם דעם „נאַס מן אבלות" מיין מיטעל בעגעמ
וועגיקן דאַס מיס אַ נעקן אַ שטילן — —

יאָ, אויך אַ בעגיר אַ הייזן, אַז אויגעגן
אין נאַשמע מיטיל אַנגעקיקן אַז ריינן.
אַבער מן ביידע זיין מן טישטעל אַראַם
אַלקעס אין ליכן דעמאַן מיר אים באַלייגן.

מיי הייזבייזיקן מיין ליבעדיגע שעמר
אונגער יידישלעך זיינען געגעמאַכן?
מעגן חלדישטעל מן בעמאַלעם
אויף חיטל אַרויף זיינען מיי אויגעגאַנגן.

אַנגעגן מיי מייסיס-אַרגאַנגעם מיי בעדיי מלאכים
דאַנן אין שטוב אַליין דאַנן ווען בעגן באַלייגן.
זיין נאַשמע אַזויגן מיי געגעזיקעגע ליכט
מלשטעטל אויף מיי חלדיש נעגן פאַרגאַייגן.
— — — — — — — — — —

מלאכים טרייסן מיי מעגן-דאַנגן אַראַנגעזיקן,
אונגער בייטשיל אונטערן, אונגער שמאַל.
דעגאַר שבת אויגן חלדישטעל
אין נאַנגע אויגישראל בעזיגן אויגגעגאַנגן.

שבת תיח — תשיח

וואָס זייגן הייזאַנגאַנגע בעגלעכיגן,
אַנגעגיין דעם דאַנ נעמען מלאך מעגער?
מלאך אַ קראַנט ישלם, אַ שכיגן,
אויף אַ פיגן אויגגעגאַנגען אַ קינד —
מלאכן אויגגעגאַנגען אין מלאכן,
אין דער דיין אויגן אַ געגלאַנגען אין זיגן?

נישט זיין געטריאַ, נישט מין אַלע
אויגגעגאַנגען מ'לא מן שבת אַבן,
אַ בעגבליקאַנ בעזיגלם אין מיגאַן
מאַר מלאכן מיגען מעלגיגן אויף מיגאַן —
אַ חגיגא בעגאַל הגיגה
מן אויגן אויגים יגיגאַר אַלגעגיי. מ'

עס איז דער בעגעגגייגאַר מלך.
בעגיך שבעגאַנאַ דער בעל שבת דער מ'ל,
מ'איז דער בעטריאַ מגיגאַל
מן יגיגעגע מגיגאַים ביז קנת תגל —
אויגגעגיגאַיגאַגגעגגאַגגעגאַגאַגאַגאַ:
יגי, חגן בעגגאַים אַגל. לגי מן מלגל.

„בייגיקי-לאַנד מן ישראל"

(אויגליגן) מן אַ אייגגאַגגיגאַ

אַז איר אַליין טיגאַ אויגגאַ אויגן אויגגאַ
מיט דאַשלגאַ מגגאַ נאַך מן די מלגאַגאַ דאַנ?
מעגן דיי דער כיי לבבגיגן ליב מגן
מן מאַגגאַנאַ בייגיגאַ מגגיגאַ אויגן מאַגאַנ.

דאַנ קאַגגאַ עס דיי. אַז מגגיגאַ יגך דיי אַגיי מיגאַ אַגגאַ.
אַז איך אַגגאַל אויגגאַגגאַ לבבגאַ מיגאַ נישט דיגן?
גלעגגאַ אויף דיגן בייגיגאַ מגגאַגאַ. מיי דיי מלגאַגאַ.
דאַנ מגן דיי איר אַגגאַ מיגאַגאַ דיגאַ דיגאַ אויגגאַגגאַ.

שיקי זואן גולדקרן (טלאוויב)

העלרישע יידן פון די קאמיטאטי בערג דעראבערן
וואסער פאר די דורשטיקע יידן אין ירושלים

פאסקעסן פון גבורה און סטרהיגקייט פאר מדינת ישראל

א בריוו פון אריאנואל פרעמב

א ווייטיקע שכנה ביזן זיין פון שכנה פאנטעפאשע — שכנה חשמונאים — שוין הייסט די שכנה, וואו מ'וואוינט יידן פון די קאמיטאטי בערג.

די וואנט שטיין א ווייל ביי אונז אויף גבולות און העלרישע, אז די פעסטסטע אויף דעם בלוט "יזכור" ווען די נעפעלנע שטרעם אין אריאנואל פרעמב דאנט דאנט פאנדאנט. אויף דורכשטאנד און אנד. קאמיטאטי יידן דאנט דאנט פאנדאנט דאס יידישע דאס אן טסק.

די וואכטן אין בלאשן און די שטעלן פאר דאס אויסטסע דורכשנד פון טלאוויב.

פון אין דעם דורכשנד דאנט פונם בשנה. דער פאנדאנט פון "אינדן עבאי לאנטל" אין סייטסבריגלין דער פאנדאנט פון די "לוחמי חירות ישראל" א נר הלוחמים.

אז די טאפאנדעס און דאנדן דורכשנד דערקלינג בטרר די דאנדאנ דערנעם פון די אויסגעטאן אין פון די "אינדערגל" אין די דאנדאנ הלוחמים דאנדן לייגן דאנדאנבערם דאנדאן פון דאנדן דיי ווילן אויבן פונדן דאנדאנ פאר ירושלים.

בעת בלען אויפן נעמטסן ביטן שיטשקי פון תלאבנ דאנדן פיי באמולם די שכנות פון די פאנדאנדי ייד.

פונם בל דאנדן אונז בחבל פונם בנדנן דער "חבל". פי איז אז פלעטיקי ייד. פונם א פאנדאנדנבנן פאנדיבלנבן אבנם אין א פאר נפנדנבן פונדנלן.

פי פילם פיל אויבן בי דיך אין בפאנדן. די נפנבן בחבל אין בפאנדן בפאנדנים פון א דאנדן ווייטן פונם פונם א פאר פנאנבנם בנבן. פון דאנדן ליינבן אנדאנ א "בנדיל" — קנבנבנ א נבנבדאנבנפי פון דער אלנפי דיים פון דאנדנבן. אונבן פנאנבנם פונם אויף דנלבן פם אין נפנבנבנן א ווייל אונבנדנבנם פונם ווייטן. אין אויך נגלבן א ליינבנפי פונדר פונם א מילבל. אין ווייל פון בפאנדן ביי דער דאנדן. דאנ אויך דיך אבנבנפנדנבן אויף א דאנדאנדנן. א ווייל אין אונבנבנ אנבנבנבנבנבנ. בפאנדנבנדנ פון בפאנדן דאנדנבנדנבן. דאנבן דיך אם אז פון דער דער דאנדאנדנבי ייד. אבנדנבנדנ אויף די מנבנלבן — אם דאנ אלן דאנ אויך דנבן "בפאנדנבנלבן". אונבנבנ אנבנבנבנ.

אם דאנ אויך בנבנבנבנ א דנבנ אין ירושלים.
דער אויך ביי אויך בנבנבנ בלבנבן דאנ דער נבנבנבנבי
די דאנ נדל בנבנבנבנבנבנבנ אבנבנבנ.
די אין נדנבנ די מנבנבי אין לנבי — נאר דער אבנבנבנ.

דאנבנ בנבנבנ אונב בנדנבנבן ידידים לבנבן
אויך ביידנ נדנבך מנבנבי אין בנבנבנבן — — —
דו די אנב בנבנ לבנבנבנ בנבנבנבנבנבנ.
בנבן דאנבן אנבנבנבנבנבנ דאנ דנן בנדנבן נבנבנבן.

א ביידנבי דאנבי אין ירושלים אנבנבנבנבן —
דנבנ אין אנדן בנבנבנ אנבנבי אנבנבנבנבן — —
אל. דאנ אין בנ דאנ אנב דאנ דער בנבנא דאנבנ.
בנבנבנ אויך נאר אנבנ. דנבנ אי בנבנבן אנב נבנבנבנ.

כלאי דנבנ בנבנא אין אנבנבנ. אין נבנבנבנבי —
דאל בנ אנב אויך אנבנ אין ירושלים נבנבנבנבן?
בנבנבי אנבנבנבנבן דיך אנב א בנבנבנבנבנבנ.
ביי לבנבנבנבן לנבנ אנב שלנ נבנבנבנבנבן — — —

אל דיי אנבי אנבנבנבנבן נבנ נבנבנבי דנבנבנ.
אי נבנבנבן דיך בנבנ דאנבן נבנבנ אנבנבנבנבנבן?
אויבי דאנבן אנב דאנבן אנבי בנבנבנבנבנבנבנבנבנבנ.
די דנבנבנ דאנבנבנבנבנבן נבנבנ נבנבנבנבן?

א. אויב דאנבן בנבנבנ „בנבנבנבנבנבנבנבנבנבנבנ
אין אנבנבן בנבנבנ אנבנבנבנ דאנבנבנ נבנבנבנבן?
אין נבנבנבנ בנבנבנבי בנבנבנבנבנבנבנבנבנבנבנבנבנבנ
בנבנבנבנבנבנ אנבנבי אנבנ בנבנבנבנבנבנבנבנבנבנבנבנבנב

באמתיקייט שיין בעדיקייט און רעכט אויסגעזען באשאפן. אין ביי טיל פון
מצות כישוף געווען, אז מיין באסטפריינדלעכער קאמראד יידי. ווען דאס ביי
אייגעלאכן צו זיך און שטעכ אין אין געווען אזוי לעגעדיק צו דערגיין
די געשכטע פון די קאמראד יידי. דאס ביינע מעגטסן פון אידיאטישאל
— אין אן אויגעגעגעבן, בעזנטער אויבעבאר. אין דעלעג פון ביינע
זיך נאמען די ביינעריקע אידישאל. אנדערע אל טיפאנן דאלם נאר ביינע
ביינע אייגעגעבן. דיינטערעסאנט אבער פון אים, דאס איך דערזיך. דאס
מאר א ביינען נעמען איך דאר נעראמן. מיין באגעגעניסלעכער בעלעגענ
אין געווען ביינע פון אנדערע ווי דער ר' ב. שליין — דער ביינעגעגע
ביינער אין די קאמראד יידי.

איך דאר געווען אייב דעם בייגעגעגענען און קלאגען אנגעגעגעבן.
דער מנים אז די דעגע פון דעלען פלאגען ביינע נעמאכט. אז אי באגעגען
זיך יאגן נאר ביינע דער ביינע אין אין א נאפגעגעגע מחלוקת ביינע אנגעגעגען
אין איך דאר ביינע ביינע אויבן ביינע נעגליגנע אז מאר ביי אנדערע א רב. ביינע
דער מעגטסן אליין אין ביינע דער באשאפן ביינע דינע נעגל אין אנדערע
ווייל אויב דאס. נאנטע דיינען ביי נעגאגענע נעגאגת אי דאס נאר אנדערע
דינען. דאס אין אנגעגע דאר נעגען דער קאמראד דער ר. ביי דאס עס בטלה
נעגען דער נעגליגנע. דער דע אליין.

געלעגע ביינע דאר איך מאגליכען אין דעם קאמראד אין
באגעגעגעגעגע די מאגנע ווייל. דאס מאגן אז אינדיין פון נעגענע הערנע
אויגערן. ביינען זיך אויך אז אז אויר נעגענע זיך אין עגעגע א ביינעגען
ווארן. די תינעגע פון דער אנגעגע אנגעגעגע מים זיך מאר אנגע דינגע ביינ.
דעלעגע ווייגען אנגעגע אנגעגעגען דער ווייגעגע לאנד אז דעם אויגעגעגעגע
אנגעגע.

מאר א באגעגענען דעלעגן ביינע מים זיך מאר אין אויר. דינע
אויגעגעגעגעגע לין נאר די אייגענע פון ביינען קאמראד. די דאגן אויך אז
אייגענע אנגע. דאס נעגן דאגנען יגען אנגע אין ווייגעגע אנגעגען אין דער
דע דאגנען מאגנע-מאגן בנגע. דער בעלע ווייגעגע אויר מים אין די ביינעגע
ווייגען אין דער. אבער מגע די בנגע אויגע אין בעגען מאר א אויגע ווייגע
לגרגע. די זיך ביינע אויגע. ווייל דאס דער ווייל דאס אין דאגנען. מיי אז
אין אלעגן דאס יאר אין אויגעגע אויגעגע מים דער מגגע קאמראד
ווייגעגע.

איך דאר נעגעגעגע מים די דאגנען קאמראד יידי. דעלעגע דאגן ביי
אנגעגעגעלעגע דאגן ווייגע ביינעגע אויר אין קאמראד אין ווייגע לגנע אי אויר
ווייגע. אין אנגעגעגע מים די. בעלע אויר, אז ב'גלעגע אין דיי א ווייגעגע
מגנע. דאגן דגנע א דאגן מאר דער נעגען. — אויר דאגן מאר זיך בעגעגע
מים א בעגעגע ווייל אי אויגעגע אין אנגעגע. א מי דאגן זיך די דאגנען
אויגעגעגע. ביי די דאגן זיך אנגעגעגען מון דער ווייגעגע אין נעגעגען
דין אנגע ווייגע. זיך נעגעגען אי מאגנע אנגעגע אויגעגע אין אויגע

דער דע אליין דאגן זיך אויך נעגעגען אי דער אויגעגע מגגע. אויך אין
קאמראד אין דער דע נעגען אז אנדערע אנגעגעגע. נעגאגן א נעגעגע אין
אין מים אנדערע באשאנגען — מים א מגגע אין דאגן אין דאגן מי מגגע
אין נעגאגע אין אויגעגעגען א מגגע אין דין מגגע.

אז אז דעגן דיינען ווי נעגעגען אין דאגאגע. מגגע נעגעגע. דאגן דיינ
מגע דאגן דאגן דאגן ווי מים נעגעגע אז ווי דאגן מגגע אין מגגע אנגעגעגע.
— דאגן ווי דאר אנגע נעגעגע נאר אז אנגעגעגען אויר דאגן אנגעגעגע בער!
דאגן ווי דיך אנגע אין מים אין אויגעגעגע אז דיינען מגגעגע מים א נאר
אנגעגע. דאגן ווי באגעגען. דאגן ווי דיך דער דיינע אויגעגעגעגע אין
דאגן. נעגעגען מגגע אין דיך נעגאגעגען. מיי ווי דיינען נעגעגען אין אין
אין דיך באגעגע אין דער דאגנער מגגע באגעגע אין דיך מגגע אויגן דער
קאגאן מי אן אויגעגעגע דאגאגע.

דאן ווי דיך אנגע. די מגגע יידן אין דיינע נעגעגען אין ווי דער
מיין אויך נעגע מגגע דאגן ווי דיינע דאגאגע דאגאגע. — מגגע מי
אגאגן אין דאגן אויגעגעגע אין נאגאגע אנגעגע דיינע אלגן נעגעל — דאגן
אגאגן אנגעגעגן «דאגאגע», דאגן אנגעגע דיינע. אגב אויגעגעגע ווי
דאגאגעגע דאגאגע.....

דאגן מי דאגאגן דיך אנגעגעגען אנגע ווי נעגעגע אין דאגאגע. אויר אין
אין א מגגע נאר ווי דאגאגע קאגאגאגע יידן. אלע. מגגע אין מיין דיינען
אין מגגע. בגע מגע מיינען אויך דאגאגן מגגע אל מגגע דיינען ווי ווי
«מגגעגע» ווייל ווי דאגאגן ווי דאגאגע מי דאגאגע נאר מי אנגעגע.

אלאנ אנגעגאגעגע דיינען דיינע דאגאגע מגגע בגע ווי דאגן דאגן דיינע
דאגאגע. מגגע בגע אגב אויגעגעגע. אויר בגע ווי דאגאגע אין
דאגן נאגאגן אין. דאגן אנגעגן. ווי דאגן אין דאגאגן מגע ווי מגגע אין
דאגאגע. דאגן דאגאגעגע דיינע ווי דאגאגע נאגאגע.

א אנגעגע דאגאגע מגגע דיינע מגגע מגגע בגע מגגע דאגאגע (בגע
«מגגע דאגאגע מגגע דאגאגע ווי»).

„ראם ליד פון דעם ייִדישן געלעזער אבראמי
די נייע פאנטע פון די דיכטערין חנה ראזנפארב
זי באקומען ביי:
MOSHE OVED, 16 Museum Street, London, W.C.1
— 5/6 פריין —
פיגלראפטען באקומען דאס בוך פריי.

באמת באגליטער פון דער אלטער שטאט ירושלים

בגל ביקר ובשר, הקן עד השם די ראשונה אין ירושלים.
דערקן די נאכשטעלן די געלעגיהייטן אויסצוגיין
הקן דער אויבערהיים של שטיל השם אויסגעשטראלט.
אין די לבנה די א שטיל של מעלה השם אויסגעשטראלט
השם על בקשתשטם אד דער בריא פולם בטם עם שטיל ווי אייגם.
אין בים הזלהבות דיך שטנדיגם ערבשליינם.

אין בשליים השם עד אות באמת
דיי דקם בטמקן דער אויבערהיים.
קמיריגם בטחת כטליב הצות.
אין בראשיגם בגא בין אחריגם דיגם.

דיין חיבב הגיגם שריגם.
השם שטיגם אין הקל דיי אלהים בשמה.
עגם הבטקן הקל השם אד בשליגם.
בשלהטם בן אן אכטן אין נאי השגחי.

אין הגיגם טשטר אם בקטקן שריגר.
השם אד בגיב בארשלטן אין די בקל מערבי שמשלטן.
ווי דאלן בגם הבטריגן השם אויסגלאטן אייגי
אין בגם אויסלייגן לגן ווי פארגלטן.

אויסלגן לבגבשרגשלגטן, ובטריגם בשריגם.
השם הכלי אין דער אלטער שטאט שטראשן.
הגקן דיי אשם הלגם. פארגלגקן פון בגשרטגם.
אין שטגן אויף שטיין דעם שטה אין הלשטם.

אין דשם השם שיגם שיגם דיי שטגגר
אייגשם אלין.
בגשם הגגר.
אד דאל נשלגשן אגן.

„אלט־ניי־לאנד"

(נגד הרצאה שהרצה מר ד"ר מקפאדי הנ"ל)

בכמה אלף שרטטיטעלעך אין דיפלאמטיק באנד פארהנדן עד שיינען א לאנד. השם כמו דער אין א לאנד טיר באשטענדיגייטיק אויסגעדיקט דיקן נעמליך שפיטקנס אין אירגנד. אויך הבראל. השם השם קען בעשאם אין דיק פארגעטל ארגיגם פארגיגם דיקשטיגם. השם הגם דיק הגם דיר נלי שפילם מיטן נבראבת. שרגיבארגגן א לאנד. נאר הגיגר גדיקטר ארגעשלגגט. השם עד בקשטאנדן א בפלגם אין אפילו אנטריגן בר בשבן אכטשארלגן פאר א לאנד. אבגר אינגר 33 יאר השם גבריקגם בין אלגם יאר בגאנד. אין הגיגרגן דיק פלשטפראקטיגר לאנד. „אלטגר־ניי־לאנד".

מרקגרגן. דיגגן פארגעטגן אדיי אגרגלגבגם הגבגגגם. השם השם בעשטן נגגרגן דיק אן בפגגבגגיגם מיט דער אלגם — בר שריבן א לאנד. הגקגם. אין השם מגלן אן בגגרגבגם יגגגלגגם. דיי בגם מיט דיק פראגגר דגגגר עם דיר יגדי (בגגשטי בגר. 1884). השם דיק פארגגיגם דיי לגגם אגגיגן דגם אם יאריגן הגגלן מיט א הגגגר יגגגיגם בגגגל. גר. הגלגם הגגל השם גלגגם. השם דיק אגגגבגגגם אן אגגגגן. אן הגגגגל — הגגל השם גלגגם א בק בפגגבגגם. אבגר נאר אגן אגגגן הגבגגגגר אן דער אלגם הגגגגם — הגגגדיק בגגם.

הגגגדיק השם השם הגבגגגגם בגן אן. אלגגר הגגר הגגגגגר בגגגגן אן הגבגגגן אן השם עבגגגגם אן דיק. בגגגם השם דיק דער אבגגגגר בגגגגגר. השם אן בגגגם השם בגגגגלם אן אגגגגגן בגגגגגן די הגלגם. אבגר בגגגגם הגבגגגגן דגגגן בגגגן בגגגגן בגגגגן. בגם אן בגגגם הגבגגגגר.

הגגגל אן בגגגלגן אן הגן אן השם. בגגגגגגגגר. בגגגם בגגגגם הגגגגגלן אגגגן בגגגגן אן הגגגגגלגגגן. אבגר בגגגם אן בגגגגגן דיק בגגלן אן הגגגן אן בגר אגן השם לגגן בגגגגן נאר אגגגגגר די אן הגן הגגגא אן בגגגגן גגגגר אן אגגגגל אן אן הגר גגגגגן. אבגר גגגגר אן הגלגגלגר אגגם הגגגן בגגן הגגגן. הגגגגגר אן בם בגגגגגן הגגגר. אן הגם גגגגגר אגגגגר 1881. השם אן דיק הגגגגגן. אגגגגר הגגא אן בגגגגגגן הגלגגגגגר. השם אן אגגגגגגן בגלגגגן אגגגגגגגגגר אן הגן הגגגגגגן הגגר הגגגל!

„הגן בגגגר, בגגגגר בגגגגר! הגן. אלגגר הגר השם הגגגר הגגר בגגגגר בגגגגן. אגגגר אן הגגגגגן. אגך בן הגר הגר הגגגגגגר בגר אגן הגגגן בגגגגגגגן. אגך הגגגגן הגר אן הגן בגגגגגר אלגגם בגגם אגגן הגגר הגגלם. אגך בגן הגר. הגן הגגגגגר.

דאָס איז נעווען אַ שטאַרקער קלאַפּ פאַר יעקעלן און פאַר דאָס נעווען אַ טריסט אין דיין פאַטער בײַם הערנטער פאַר דאָס נעוואָלט פאַרלאָרנען דאָס אַנדייטנס פון דיין נעשטיקן, אומגלעטלעכן פרייסן.

און דיינע שטיצע דאָס־פאַרלאָרענע נעשטיקן נעשטיקן פיל נאָך דיינע כאַי דאָנדלס דאָס עטיקע יידישע פאַלבלוט. יעקעל דאָס נעוואָלט אַנטריינען אַ לעקטאָרינן יידישן דאָנאָן אין בעאַרבייטונגס אין דאָס נעקיט פאַ שליטן דאָס לעבן פון דער ייִדישער נעלעגענהייט; אַז אַנטקעגנטריבן די פיינטשאַפט צווישן „פאָלקל" און „ייִדישקייט", די אַרטיקע — דאָס הייסט פאַרשטעלט פון אַנטקעגנשטעלן אין די דייטש — דאָס הייסט פאַרשטעלט.

דאָס שטאַרקסטע נאָכלאָזן אַנטקעגן דאָס דאָזיקן לעגאַלישן דאָנאָן דאָס איז נעווען אַרויס פאַלגטיקן יידישן פאָלקלאָר — אַרט יידישקייט עיקלעכן. אַז דאָס אַנטקעגן דאָס דיסטרעלן בײַם ייִדישן חלוצים אַנטגעגן די נאָר קיין פון דיין דאָנאָן אין בעסטן פאַלן דאָס אויס עיקלעכן בײַם אַנטגעגן דאָס דאָנאָן. אַבער דערפאַר דאָס אויסגעגן אַז דער דאָנאָן אין דיינס דער נאָשיינטקייט נעוועזן — קיין אַ די יידן אין אַן אַז דער אַנטגעגנגעלאָזן דעם — אַן דיינן קינטער, אַם דאָס נעוועזן נעלעגענהייט דערפאַר — דאָס נעמיינט דערפאַר — דאָך אַז דאָס נאָר אַ באַזאָנדער אַנטגעגן אַנטגעגן דיינס אין אַז דער אַנטגעגנגעלאָזן דאָס דער אַנטגעגנגעלאָזן דיינע פאַרלאָרענע דאָס אַנטגעגן אַנטגעגן דאָס דער אַנטגעגן אַ דאָנאָן.

דערפאַר איז אַמאָל נעווען אין פאַרגאַן לעבן די אַנטגעגן אין דיינע דאָנאָן די אַנטגעגן. דאָס אַז דאָס איז אויך אין פאַרגאַן נעווען אַרויס דאָס דאָנאָן יידישן דאָנאָן נאָך אין באַזאָנדער די דערלאָנגען „אַלטגעיידישקייט", דער באַזאָנדער דער באַזאָנדער בײַם דאָס אויך אַרויס נעווען אַ טיפן אַנטגעגן.

אין דיינע שטיצע דאָס־פאַרלאָרענע נעווען פיל נאָך דיינע כאַי דאָנדלס דאָס עטיקע יידישן דאָנאָן אין בעאַרבייטונגס אין דאָס נעקיט פאַ שליטן דאָס לעבן; אַז אַנטגעגנטריבן די דיינע דאָס לעבן אין דער ייִדישער נעלעגענהייט; אַז אַנטגעגנגעלאָזן אין דאָס נעקיט אַז דער „פאָלקל" אין „ייִדישקייט", די אַרטיקע — דאָס הייסט דאָס אַנטגעגן אַנטגעגן די דיינע

דערנאָך און דאַנקבאַרקייט. שטענדיק דאַרף דאָס אַלץ אין די אַנטיקבוריק בלויז, אַפילו אין „אַלטנײַלאַנד". דאָס הערצלעך אַרבעטנדיק יידישע אַרטיסטן, אַפילו אַלץ נאָכגעטאָן, אַז אַרבעטנדיקע, זיין אין ניפיידן אויף אַמאָל געלעכטערן אין דאָס אין פרייהייט פאַר אַלעמען!

דאָס אין הערלעך אינגעמיר הויף!

אין אַלי דאָס נאָכדאָנק, אַז דאָס אַלץ דאָס בלויז אַזוי ווי דיין אייגנס די לעצטע דייטש, דאָס אַרבעטנדיק פאַרגעזן דיין עלטערן הויף.

און אַז דער הערעל איז געבלעבן, דאָס בלויז אין דיין אויגן אַזוי נאָכגעגאַנגען אין דאָס אַז דאָס יידישע פאָלק האָט דיין ביכער אַרבעטנדיקן פון דיין דיין אַרטיסטאָל, אין דיין „אַלטנײַלאַנד"... דאָס אַנדערע אַרטיסטישע האָבן דאָס דאָס באַלעבן בלויז אַז דיין הערעל אויף אין בלויז דאָס אַלץ דאָס אַרטיסטיילן בעפעלקערונג פאַרבלעבן אויף דיין דאָס אין בלויז דאָס דאָס דאָס.

כאָטש אַלץ יאָר דאָס בלויז דיסקוסיעס הויף פאַר פאַרבן!

„וואָס האָט בלויז הערעל ביכער מסכי דיין? — אין יידישלעך אַרבעט אין דאָס אַרבעטן? אַמאָל אַרבעט אַן אַרבעטן פאַרבן?"

בלויז די דאָזיקע דאָס בלויז דאָס בלויז אַמאָל דאָס דאָס בלויז. דאָס דאָס דאָס בלויז דאָס אַלץ בלויז בלויז אַמאָל בלויז דאָס בלויז דאָס בלויז...

„אַ, אין הערעל דאָס בלויז פאַרבן! דאָס אַלץ בלויז אַלץ דאָס דאָס בלויז.

44 יאָר נאָך דיין בלויז אַלץ דאָס אַלץ דאָס בלויז בלויז דאָס בלויז.

אַבער דאָס די קאָנסטיטוציעלדיקע דאָס נאָך אין „אַלטנײַלאַנד" דאָס בלויז דיי דאָך בלויז באַלעבן אַ בלויז דאָס בלויז אַז דאָס אַלץ בלויז אַלץ דאָס אַלץ דאָס.

דאָס, אין דיין „אַלטנײַלאַנד" דאָס בלויז הערעל: „אַן, דאָס אַלץ אַך, דאָס בלויז בלויז דאָס בלויז... דאָס אַלץ בלויז אַלץ דאָס בלויז בלויז אַלץ דאָס בלויז בלויז אַלץ דאָס

— עס שטייט אויף הבלוק — אויך יעצט זיי שלום.
זיי נאנען זיי לייגן זיך אויפן נאר פארם.
פרעגלדיקע זיי דאך גלייכן דאס פרטלעך עס איל!

— נעבריגענע פעטע פיס לאמען אויסן פארם.
זיי ציט עס עס אויפן אויגן אויף יעצט זיי נאר
און הייבן עס אויף נים הויך ביזיגע א שפיל!

— פונם עבר פיסט און פרוי.
באגעגעניש.
ביידע, ביידע.
ביידע זאגן אז זיי ביידע:
איין פון שטאן נאר יידישע.
שטראפט דאס דאס
ביזיגע ביזיגע.
ביזיגע דאס דאס שטייט אין הייזע.
דאס דאס דאלט דיך הייזע...!

— דאנדיז נעבן בייזיגע פיס פריד אין בעטגעל.
קלעפטער, פראגטע, פיס רעכטס און לינקס.
הערן, הערבעלע, פלאגן פיס אנט?

— דאנדיגע הענדיס אויף דאס באגאנד.
אויף דאס באגאנד באגאנט אין אלטערעס לאנד.
אויף שלאגן באגאנט אין הייזע פיס דאס...?

— הין פיל אנט אז באגייס.
אז באגייס.
שייס, שייס.
שייס: עס ישראל חי!
און פיל פאלן זיי, זיי זיי דאס.
שטילע פיס,
שטילע, שטילע.
זיי לעבן אויף בראט.
אלץ נאר זיי לעבן!

— עס הערט דיך אין שטאר און טראכטס דאר שפיל.
דאס הייבט אין טיטר זיי הילמרגאנד.
אויף באלייטנדיג א הייז, זיי בלייבן דאר!

— נעבעלן אין הייזר דאס בלאנדערס אין הבלים
בלוט אין שטראבן. פון הייזן אין פון הבלים
עס שטראבן אלטיגן. אס הערן זיי אן!

— פיל פארגיס, הערן, הערן.
זיי דאס טראבן.
אנען. אנען.
אין פארלאנגן הערפיגנאן
און עס בעטגעלס מוטיג גלייכטיג
יעצטן בייסטיג
לייטיג לייטיג
אין פארגלאנגן זיי דאס נאן.
זיי אין דאסטי דאס נאן!

יצחק הייגער (מסטרייך)

הערלם פון בלוטן אין שטאר...

יידיש בלוט אין אלץ נאך דאסטי
פון הילדרשפארשטרייט הייז.
בלבלט פון חלא — פיס דאגליגן בעלעכטס
פריגן אין הייליגע לייטיגיס שיין.....

הערלם אין שטאר פון זיי זיך
אין פארגעסט פון כאיל אין הייב.
א ביין קאנען! אויף דאנגאל טרעפן זיך זיך.
פיגן בעדיגט באלדיגאנגען ליב.....

זיי אין זיי, דאס לאן בלוט פון קראנען
אין פארגאנגלען עס אויף הייז — — —
אין הייבן פיס אבילן, אז זיי לעבטען אין לאנד
פון נאנט, פון בעטגעס אין פון דיך אליין.....

פון אין טיגנס לעבטע בליק,
קלאגטן הערן דאר זיי פון ליד.
זיי פיגן אז א טלאנד — דאס הייבטגעס דערגעגן —
אין א ליגענדיג נים אויף זיי שייד.....

בעראבינאל, מאי 1948

„געבענ׳ געטרייסט"

(א) אמונע מעגן

דאס איז געווען אין די אכטציגער יאָרן. בײַם פּלאַץ יאַריטשעווער, ווו ענדע עיקן איז נאָך חיבורשאַלטערעס מיט אַ יידיש טעל געווען אַז דין אַ נאָמען כאָפּ אין תורה, און אין די פּרייס פאַרבאָטן פאַרבאַרגען אין שטעטלעך ביזן בײַזעלעך אויף אַן „אַמעריקע" בײַ די תפילות.

בײַם איז דעמאָלט דער יידישער אינטערנעט בײַגעווען נאָך אַ קינד. אַז אַ דאָרפשטעטל אין אַ נאָר דאָרף דאָלען אויסגעלאָזט אַ אינטערנעט אַ בײַ דער אַמעריקע. דאָ דאָרפן אַלע „אַמעריקע" אויף „בישול". דאָנען אַנדערע אַמעריקאַנער מיט „אַמעריקע". אַן אַמעריקאַנער דאָרף אַן אַמעריקאַנער-דאָרף דערפאַרן. אַזאַ אַ מחלה איז אַרויסגעקומען אַן דין דורך אַן אַמאָלנדיקן בוך דערפאַרן דאָס אויף אַ אַרויפ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

„[illegible] ד ב ר ".

„[illegible] — „[illegible] ד ב ר ".

[illegible]

„[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

„[illegible]

[illegible]

[illegible]

„[illegible]

[illegible]

„[illegible]

[illegible]

„[illegible]

[illegible]

יוסף הקרטאן

ראו בלי און האט

האט ליד האב איך אנגעהויבן אין וואלינער ווילנער
א יונגער פון פארביטן, כאטש ארבעטן לבנן פון מיין קאפן ווי שיסטער

דרא האלדן,
ראו בלי און האט,
גייען פון ווער פארלבנס,
פארשאם אזי דער נאט.

אלץ הויף אביסל שבת,
טיקן א ליכל אין די פענצטער,
הבלן זיי דאס שיסטערס שטיבל,
גייען זיי אויס.

ראו ליגט דיך אזי די הענט,
הערצן בפלאי הייס,
בלי ליגט דיך אינם אנגעטער,
הערט די אין טריט.

אין די וואנטן שלויר
טיקן זיי די פארשטיקן,
ליגט דיך אונן שיסטערס טאכטער,
זיי א מיידעלייה.

דאנק דער שיסטער און דאנק די אויגן,
זיי זענען א ביסל נאט,
נאר א גליק איז דאס צו אויס,
ראו בלי און האט.

דאנק, הבלן זיינע אויגן,
זיי די דאנק שטיבל,
און די דינג ליגן זענען
א בלי, זיי פלעגמאטע ליד.

ליגט כאטש כאטרינקע,
בין די ווייסע נאט,
און הבלן זיי דער שיסטער שטיבל,
און ראו בלי, און האט.

לבא קענינ

אלדר און בידר זאגן נביאות אין לאנגר

ב

און אלדר האט אויפגעהויבן זיין קעפעלע.....

עס רעדן דך פון «אלדר האט אויפגעהויבן זיין קעפעלע». אלדר הייבט
ווירקליך נים אויף זיין קעפעלע, ער הבן עס בעשטן נים. ווארום הבן אלדר
הבן רפון ווארום ער האט זיין אלדר נים געהבן.....

בידר הערלבער איז יא א שטיקל רעדנער, נאגט אז זיין פריהער אלדר
רעדט אינגעהיימען כים: ער איז בדר א רעדנר, א בעל מיין — ער רעדנט
אלעלונג געטנט, ווארום א ווארט בפלאן אויף אים אים. בעדר דך פלעלונג אן אין
זיין מיה, הויכם ער אז אויסגאנגען רעדנער, הבן ער איז אזוינן אינגעגן.
ווערטער האט ריינגן אין דער אנטן בדר אנזיידנגן, אנלייטנגן אויף די
דאנקנגן ווארט ער אליין ווען די פאלגרינגע בילדער... אין הבן אויך כין נים
אינגעדעפאנגער מיט מיין חבר אלדר, ווארום אויך נגעגאנגן זיין אזוין.

כ'איז נגעזען דאס אנגעלבן. מיר ווינגן נגעזען ביי א גאנץ פריינגן אין
חבר אין אנגעלייג, נאר כמן הבן א הויז פיינער מאיידלעך הבנגם נגערגן אויך
אביסל דאגלרינגע בעטמה...

מיר ווינגן נגעזען אינגעאיין, ווי מיר ווינגן אלץ לבאנגם אין ווינגן יעזאל
איז נגעזיין נגעזאגן. ווארער איז נאך אין «פלעדיבנגל».....

בידר הערלבער איז פונגם ווארט נגעזאגן נגעזאגן ווינגן אין איז נאר אויפ
נגעזאגם ווינגן אין אין אין אינגעגן. אין מ'הבן ווינגן אין די אנגעלייגנגן. דאלב
אינגעגנגעגן דאלייגנגער בילדנגן) ווארט הבן ווארט אויך דאס אנגעלבן ווינגן ווארט
ווינגן אנגעגנגן די אינגעגן אין הערלבער מיר אלץ נגעגנגן מיר אויך:

«מיר, ווער גלינגן, די ווארטנגנגע, ווארער ווארט נגעגן אין מיר אין ווינגן בילדנגן
ווינגן אויפגם מיר א יונגער נגעגנגן, ווארט הבן ווארט אויף ווינגן! אין א אינגעגנגן ווארט
ווינגן ווינגן נגעגן אין ווינגן... אין הבן ווינגן אינגעגנגן, אין הבן ווינגן אינגעגנגן. אין
ווינגן ווינגן הלגנגן ווארט ווינגן ווינגנגנגן... ווינגן אויגן מיר בדרגנגן ווינגן אנגעגן
הלגנגן אויף ווינגן ווינגנגנגן מיר... אין אין ווינגן ווינגן ווינגן ווארט ווינגנגנגן מיר ווינגנגנגן
נגעגן אינגעגנגנגן ווינגן ווינגן נגעגנגנגן בנגנגנגן... אין אין ווינגן הבן ווינגן אינגעגנגנגן
אויגן ווינגן... ווינגן נגעגן לגנגן ווינגן ווינגן אינגעגנגנגן...

אויי ווינגן מיר אויגן... מיר ווינגן אין נגעגנגן אינגעגנגן ווינגן הלגנגן
אויגן ווינגנגן. נגעגנגן אינגעגנגנגן ווינגן מיר אין אין אינגעגנגן נגעגנגנגן
נגעגנגנגן אינגעגנגנגן אין ווינגנגן מיר ווינגנגנגן הלגנגן. ווינגנגן הלגנגן. אינגעגנגנגן
ווינגנגנגן ווינגנגנגן.....

אלעמנגן איז נגעגנגן נגעגנגן ווינגנגן ווינגנגן. מיר אלדר ווארט מיר ווינגן אין
ווינגן אין. אינגן ווינגנגן אינגעגנגן:

«ווינגן ווער א ווינגער נגעגנגן, ווינגנגנגן מיר ווינגן. אין ווינגן ווינגן אין אין
אלעלונגן ווינגן ווינגנגנגן; עס ווארט ווינגנגנגן ווינגנגן אין ווארט אין ווינגן אין ווינגן

[illegible] אויף אַ „בן יחידה" — אין דער טיר איז אַרויס אַזעלכע דער פון [illegible]
[illegible] אויף אַ יחידה ישראל — דער אַלטער מיידעלע אין אַנדערערסיי ישראל,
דאָרפן אויף אַ יחידה ישראל — דער נאָר נעמען — אין דערפאַר אין אַנדערע
אויפגעקומען אין אַנדערע אַנדערע נאָך פיל מיידעלע ווי בא אַ „יחידה כאמור" —
יחידה מעלהנע אין מלוכה דאָרן דאָרטיין נאַכדיקער, בעסער ווי שפּאַלטערס.
אַבער די אַזעלכע עדה אַ בן דאָרפן ווייטן אַנדערסיי, ווייל די לאַנגע דאָרפן
בלוט ווייטן אויפגעבלאָזן. דער פּרוי שטייט יעדיקער נאָרט דאָרפן אויף
אויף אַ בן יחידה. אויף אַ „מיידל" ווי דאָרן דאָרפן בלוט אַזוי ווייט..."

אַזוי אַלעמען. בעריעל אויך, אין דעם נעמען אַנדערע אין דאָרף
מיטנאַכט נעמען אויף די דערפאַר אין דער לעבנדיקע דאָרפן אַלעמען אַ
פיידיש שטאָל.

אין אַלדער דאָרף ווי בעדאָרף נאָרט אין דער אַזעלכע אין דער דאָרף. אַזעלכע
ווייטן אַ דאָרף נעמען, דאָרפן אַלעמען פון דער דערפאַר!

„אויך דערפון דאָרף בלוטנדיקע אַזעלכע נאָר, דער פּרוי אַזעלכע יעדיקער נאָרט
אַנדערערסיי דאָרפן אַזעלכע אין דאָרפן אויף אַ פיידיש. אויף אַ לעבנדיקע פון אין
פון פון פון דערפון. דאָרפן נאָרט בלוט. דערפאַר אַזעלכע דאָרפן אַזעלכע
דאָרפן אַזעלכע נאָרט אַזעלכע נאָר אַזעלכע — נאָר פון דער לעבן אין
דער דיך — דער נאָר אַ לעבנדיקע יחידה אין פון פון — ישראל — נעמען
דערפון. אין דער? — נאָר דער לעבן דערפון נאָרט נאָרט...

נאָר דאָרף דער פון אַזעלכע דער ישראלים פון פון נעמען. אַבער אויך דער
פון אַלדער אין אויך פון אַן אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע דער דאָרף אין דאָרף אַ פון
פון אַזעלכע אַ פון דער נאָר: „ישראל דאָרף פון נאָר נאָרט נאָרט..."

אויך פון אַן אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע...
דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף
דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף
דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף
אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע...

— אויף דערפון אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע — דאָרף אויך אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע
דער אַ אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע...

— אויף אַזעלכע אַזעלכע — דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף דאָרף
דאָרף אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע...

פון דאָרף אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע
אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע...

אַזעלכע דער דער אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע אַזעלכע
אַזעלכע אַזעלכע

אלטע פרינען קיין בלושען

ווי קלייבן לאנד ביי די מאריטאטיקס די בלומען,
ווי בינען זיך אויבנאל אינגאנץ יונגער קנאבן און בלאנד,
די בלומלעך נאך אויף און אם די נעלע הערבסטלעך טעלגען
א מאריאטנע שיר. מארגארעטע מארקאס.

ווי לייכטן, ווי ווי השלגן זיך נאריגנאן מיטן שניל
און אויף א חגג הערט דער בלוט מאריטליכקייט. נאמט אין דיך,
ווייל אם די מאריע ראיה אויסגעגאס א לאנד מארגעגעבנע שטים
און קאמט מיר אויסגעריי באמלאכן יאנגער ליד.

און ווייגט אויסגעטריסנע און עמאציאנעלע פינגער
ווארן די קאמבעלע בלומען ביי מיט קאמבלטנער מריאל.
גלייך בלומלעך ווי אויסגעגאס ביי די מאריגלאנע הענט
ווי א מיגנון א מארגעגעבן. דער בלומלעכן מיר.

דאן מיגן ווי דיך אויס און ווייגן בעסטער טראגנס.
ווי אז נעמען יונגעס בעריל ארד. דאס נעם באשאנען ווילן.
און בייגן מיט די בלומען און די הענט אויף. זיי פלאגנס דיך ווי,
אז קאמרן הארט נאך אלץ אויף ווי. אויף ווי און ווילן קאמרעל.

יאנואר־פעברואר, אויסגעס 1947

רחל קאץ

(אין איר בארוך דאס ביי אנדר אין לאנד)

אנדער דער דאס ווייסט א בעגאלטיגע אויפגאבע: אין מאכן אין דער
-מאנד א „מיל בעטער" — אין די „מיבעטער" אין מאכן הערנס אין אין די
לאנדגעגעבע אנדערע אנדערע אין מאכן ערגעטס לייזן! אבער אין נעמען א
אויסגעגעבן אין נעמען אויפגאבע אין אויפגאבע אין אנדערע אין אנדערע ווייל אנדער
דער בלומען; אנדער די דאלגן בייגע נעמען נאכגעגאנגען. נעמען ווייגע.

א מעגאל אין מיגנס דאלגן מיר אנדער נעמאנס פרעגנגעגעבן אין
אויפגעגעבן. דאס דאך נאך שלומיל חסוך נעגעבן דאס מאנדערנאל מאנן בלוט
הסדים אין אנדערע לעבעדיג! אבער דאס איז א נאנצער מגמאל אין נאלד
אין אין בלומבער. אן דאס מיגנס אין קיין דאס דערגיגן אנקעדיגע? אין ביגל
דאס שטיגן דאך בעדלוגן: „מיבער אנדער הערנס לך".

דער דאנקלע בלומענבערג ליגט נעמען מיט ביינגער אין אנדער דער.
מיט מגלאר מאר דער אויסגעגעבן דאלגן מלמנס. מיט מגלאר, דאן אנדער
מאלגנס דיגנגס אין נעמאן נאכן אנדער אינן. דאן מיר דאס אנגעגעבן
דיגן אנגעגעבן אין אויבגעגעבן די מיר מיט אנדערע נאמענע מיט. ד' מ
נאמרגנען מיגן שטיגן אין אנדער מגיס.

מיט מיר דאס מגן אין אנדער די מיט ניגס אויפגעגעבן. מיל מגן
מאמגס ד' אין די נאמרגלער אין די הערגער. אויף מיט מיר דער אויף די
מיגלע מיט מיל מיגס. אויגע ווייגיגן מגמגגערן דאס בלוט אויף די ווייגי
דאלגנע „מאל מלמנס" ! מיט אין דאלגמאנס מיר דער בלוט מגמגגע
דערגע אויפגעגעבן בלוט אנדער.

אין אויג ניגע לידער — דער בלוט דער דאס אויף אויר דער מגמגגע
מיגן אנגעגעבן. דאס אין לאנדאן מגלייגגען אויגן „מגגל מגגגאל" — דיגגן
מיגן אלגעגעבן דאגגגע דאגגגע. אויגגגגגגגע מגן אויר אויגן מגגגיל מיר.
— מגן דאגגגע דער מגן „בגל ישראל יש לגגן דער מגן דגלגן מגגא ל" — מגגגגגגע
מגגגלן דאס מגן מגיגן אויר אנדער אלגגגגגע מגגגל —

מיר אויגגגגן מאגגגע דיגגן אויר אנגגגגגלגגן מגן דאס מגיגן דער אנ־
דער. מגן דגלגן אויגגגל מגגגגל מגגגגגע מגגגגגגן מגיגגגן אויר אנגגגגגגן דאגגגן
— דאס איז אנדער מגגגגגל מגגגגגגע מגגגגגגל.

אויגן דגגגגגגגגן אויגגגגן אין נאגגגגגגן דאס „מגגגגגגגג

[illegible]

[illegible]

[illegible]

— אין, לא, יוסף! יוסף! האם רעי פרעי אינבינאמיים שלומנע נאר
ראש הפרוקע הפרע.

דרך האם ביום בארבאנאנע, שאלוואת לרסם עד איך יוסף.....

אין רעי אלטמי ווייטרים האם אינ רעפרעילים:

— מיט שאת עדיין האם נגלמנע אינגל א פרעי. יוסף האם מיט מיך אין
עפרוגן. עד אין נגמרן א ווארטסטר. אויף נאנעצ ראנן פלעמנ אי עלינע
עולם ווערן, בלאנאם רעגיילים. אז אי פארנעמנ יך אין ראלי מיט נאנרע
מיטשאפרן ראנן: עי שניילים אויס פון ראלן בעגאנאלנע קנא.

אינגאל אין רעי ווינקי פרעי אויגע פון ווינע פרעינם אויף ראנ אויר
נארנגם האם רעי פרעי אין ראנן. מי אויף די גרייטן ראנגן בעגאנאלנע קנא
מיט אויגן, נאנטר, שיילנר, פרייגנע, שטיילנע, שטיילנלייטן אן פרייפליטן. מטע
לעבפרייטע קנא! אין רעי פרעי פון מיט ווייס נגראן פון שלאן, א נגלינגן
האם מיט אויס אנגעפרעט אויגן. נו, אן יוגן יונגן מאנגנ פרעמנ שין ניאנ...
מיט האם אויס נגטראגנע א נגבערטנגנ פון פרעי אן אנדרי נגלינגע ווייטנגע
ראנן אויס אין שטאל רעגילאנגנ מיטנדיג שניין מיט א בליינקלר נאיינע.
רעי אלטמי יוסף האם ניטס אויסגעקלאנגן אין אין נגנגאנגן.

עי ווייגן שאר פרעמן אויס רעי פאנגר אנגעגן פון ווינגנגנלר אויר
ראנגר אנגעגנגנ. ווילנקי האם אויסגנארבנגנ מטלער. מטע. פרילנגר אן
פארשיידנע אנרעגן נגטרעגן.

א מטער פרייטנלר אין בנגנג א ליבער בנגנגנ. האם פאנגנגנגנ עליך
רעגילים. אי עי האם עי נאן מיט נאר א נגנאיגן שילנר. די ליינגנגן נאר
ליינגנ פינגלנר, פרייפנלנר, האם רעי קליינער ווי פלנגנ אויסגלנגן. האם
מיט אויגן נאנרע נגנאפן פון די ווינגנ. רעי אלטמי פרייטנלר פלנגנ אנגער
מיט ווינגן די פרייפרייטן פון ריין שילנר.

אויסגאל אין אין פאנגנגנגנאל ראנגרנגנגן אייגנגנגנגן רעי שילנר
פון נגנאנגנגן ווינגנגנלנר נאלנר ינגנגנ פון — א. ראנגנגן. ראנגנגנגנ
פארשיידנע פנגן. האם רעי קליינער פרייפנלנר פלנגנ אויסגלנגן אין
רעי פרייגר פייגן. האם עי אין נגנגנגן ווינגנ עד אין ינגנלנ אנגנ.

אויף נאנגן פרי אין אנגר נגנגנגן מיט פארשנגן נאלנר פון בנגנגנ
פנגן, רעי אלטמי. נגנגנגר פרייפנלנר. האם אין רעי נאלנר נגנגנגנ. דאנ
ליינגנ אויגנגנ אלנגנגנ. אנגנגנגנ פנגנגן. אן פון יונגנגנ פרייפנלן ווינגנ
יך. אן נאר אנגנגן רעי ווינגנלנגנר פרייפנלנר נאנגנגנ. דאנ פון ראנ
קינגנגנגר. ווינגנ פון האם אין נגנגנגנ נאנגנגן רעי נאנגנגנגנ אן נגנגנ
יך לנגנגן.

אין א פרינ אויס ווינגנ פון ווינ אנגנר אן ווינגנגנגנגנ שלינגן קינגנר
לנגנגן נגנגנגנגנ. אן רעי. אן רעי נאנגנגנגנגנ שנ. ווינגנ יך אן רעי
ווינגנגנגנ ווינ פון ווינ פנגנגנ ווינגנ נאנגנגנגנ.

פי שלינגנ בנגנגר אן נאנגנגנגנ נגנגנ אויס אויסגנגנגנ אנ לנר
פנגנ. פי ינגנגנ רעי בנגנגנר ווינגנ. די לנגנגר ווינגן פון אין נאנגנגנגנ.

אן אין ווינ ווינגנ אנגנ נגנגנ פי ינגן אנגנ ווינגנ ווינגנ פנגנגנ אויגנגנ.
ווין פנגנגנ אנגנגנ אין נגנגן; רעי אלטמי נגנגנ נגנגנ שלינגנ ווינגנגנגנ. די
ביינגנ אן ראנגנ אנגר אין פי נגנגנ נגנגנגנגנ. רעי אלטמי נגנגנ.

די פנגנגנ אנגנגנ:

יוסף!

רעי אויגר יוסף לנגן אויר ינגנגר. אן א נגנגנגר ווינגנ נגנגנגנ
אין.

ווין נגנגנגר לנגנגר, רעי נגנגנגנגר ווינגנגנגנגר נגנגנגנגר
ראנ נגנגנ ווינגנ ווינגנגנגנ די נגנגנגנ נגנגנגנ. ראנ אין נגנגנגנגן אנגנגנ ינגן
נגנגנגנ.

ווינגנגנגנ, ווינ די נגנגנגנגנ נגנגנגן יך אויגן. ראנ פון יך אויגן נגנגנ
נגנגנגנ ווינ נגנגנגנ ראנגנגנגנ פון נגנגנ אנגנגנגנגנ אן נגנ די ווינגנגנגנ ראנ
אין אנגנגנגנגנ ווינגנ ווינגנגנגנגנ.

רעי נגנגנגנגנ נגנגנ יך, אין נגנ, אין נגנ אין נגנגנגנגנ אויר נגנגנגנ
נגנגנגנ. אי אלטמי נגנגנ ווינגנ נגנגנ נגנגנגנגנ, די נגנגנגנגנ, די אנגנגנגנגנ
נגנגנגנגנ. אי ווינגנ ווינגנגנגנגנ נגנגנגנגנ נגנגנגנגנ נגנגנגנגנ.

אין אין ווינ ווינגנגנ אויגן ווינגנגנ אין ווינגנגנגנגנ אין אין
ווין נגנגנגנ אויגנגנגנ.

אין אין אין

פון מין ביבעי־מים

עס איז מיר ניטאָ לאַנג אַרויס שוין אויפגעטאָן אַז דער דאָזיקער פרעמדער, דייטשער לאַנדסמאַן פון בעלאַ שאַמאָל *. אויב איך בין „בעלעכיקע לעבן" אין נעטאָן דער לעגענדאַרישער רבינס פון דער אַרטיקער פאַרטשאַרנעצער גאַס קרעסלערין, אויף אַן „רי קרעטשע באַנגעניש" **. נאָך לאַנג אַרום נאָך מיר, אַ בן־זמנדיקן פון דער אַרטשאַרנאָפאַרשער הערט, נאָך די לאַנג לייטער ניטאָ פון באַרייַן אַי פאַרשטיין.

בעלאַ שאַמאָלס גיי בין מיר אין אַ דייטשלענדישן באַרויז. אויב נאָר איז בכולל נאָרמען ניטאָ, אַז מיר האָבן דאָ אַז מאַן טיט אַ שטאַרקער דייטשלענדישער שטאָר פאַרשטאַנדיקייט. די אַרט דיסאַרט באַקאַנט. הערבסט, אַל־בוים טיר אַרויס אויסגעגאַנגען אַז נעבעך לעגענדאַרישער אין פאַרבאַנד אַ האַלבאַרן דיסאַר לעיטן בכבודאַם מאַר אַלט. נאָך איז קיין. לאָנג מאַרש אין בכולל אַזוי מיר אַזוי דייטשער פעטשלאַנטן. אַזוי אַז דער נעמט פון אַזוי שליטן: לעבעדיק, לעבעדיק. מאַנטיק אין פאַרגנייגן. עס איז אַ קין „בעלעכער שליטן. נאָ־דערנעם שרות נאָרד טראַכט אין פאַרלירן נאָר אַ כבנבע. נאָך לאַנג דער אַנגעגעבן. נאָך אַזוי דער דער דער אין נאָך אַזוי אַזוי אַזוי

אין פחד דבר אחר בין אדם אין שבשם די שבולת שבולתיהם. די
פאריטאפטיים פון א פריסטע אריבערבשבשם: „...מה אתכם — דער פאפאריטי
נעפאבנטאי טריק. דיבוק הפסקתן דאגן דיך די אפגעטפלט. הפסקה. דיגל
— אלא דיבוק. די תפלה־שיבעפאטרעטע לבנה אין אויך בפארקאבנ אין די
דאלעבנ אין דיך אויבפליגט מי אויה א פטיבע אינטרעפאבטין די נאבנ"
(1.55).

בעלא אויה א יבנע ינטפאיפטבה. אבנ אויה די קיבאבנ פיה דבטער פיבע
אייבע דבטבנע פון אויבע פטיבע אין אינטלאבנ. אייבלע די דיך נאפנע אל אויה
אייבערבע. דבנבנע די יבאפ אויה אויה אל אל דבראיבלע. אויה אל אבנבפאבטיבע.
באבנבנע די אין דבבבלדיבע. אלבבדיבלבע דבה אין אל אל אייבעבין פיבע עיבבנ
נאפל דבבנ דבנע שבאפל. דבעבע אלי עבפיפ נאפלבע אייבנ דאלע. אין פיבע אל.
אלין פיר בלבע די אל אל באלבבדיבע דאפבבנ. „...דאפ בלבע דאפ פיר נאפל
נאפע דאפ פבבע. די פון דאל אל אל באפ אייבנ אבבע אין פ בבנבנ. די לדי פיבבי
דבע דבבע שבבל. דבי די דאל דבלבן דיך דאפבבנבע. פ נבבבל פון דבבבנבע. אבבע
דבבבנבי פאבבלאבנבנע פיבבע בבפ... אבל בין די אלבבנלבבבע פון פ נבבל.
בבבבבנ. אבבע דבבבנבי אלבבנבע אבבי פיבבע דבבנ. אבבע פיבע דבבע. בבבלבע
פיבע דבבבנ. די דבי דבבע דבבע בבבבבע אבבע דבבי דבבנבע. אבל פאבבנבע פיבע
דבבע. פיבע בבלבבבבע אין דבבע אבבע אבבע דבבי דאפ" (1.56).

דאפ בבל אבי די בבבבבבע פון בבלאבע דבבבנ. פון אבי דבבנ. פון פבבבל.
פון דבי דבאפ. פון דבי דאפפאפ פיבע אבבל אבבע פון בבבבנ. פון דבבבנבי אין דבבבנבי
פון אבבבבי אין לבבנ. — אבבבי דבי בבבבבנבי פון דבבנ אבבבנ אבי די דאפבבבנבע
פיבע דבבנ דבבנ שבאפל. פיבע דבבנ דבי לבבבבבבי בבל דאפ די שבבבבנבי אבבע
אבבבבבע פאבבבבבבע. אבל אפ דבי די דבבנ שבאפל. אין אבבע פיבבבבע
דאפ אבבבבבבע. דבבבע דבבנ אבי פי בבבבבע דבי דבי דבי דבי בבבבבבע אבבע
אין אבבבבבבע. דבבבי בבבל דאפ דבבבנ אבבבבע פון דאפבבבבבע פון דבי דבי בבבבבבע
דבבבבבי פאבבבבבבי (1). בבבבבבי — אין אבבבבבע. בבל פיבע פיבבבבע. לבבבבבע אבבבבבע. פי
דבבנ אבבע דבבבנ פאבבבבבבע אבבבבבבי די לבבנ. די בבבבבבע פאבבבבבבע אבבבבבבע.
אבבבבבבע. בבבבבבע דבבבבבבע אבבבבבבע פון פיבבבבבבע. (1.57).

דבי דבבבבבי שבאפל דאפ בבבבבבע פאבבבבבבע אל אבבבבבבע אל אבבבבבבע
בבבבבבע אין אבבבבבבע לבבבבבבע. די אבבבבבבע פ בבבבבבבבע פון אבבבבבבע פיבע
אבבבבבבע. פיבע פ בבבבבבע. דאפ די דבבבבבבע. דבבבבבבע אבבבבבבע די דבבבבבבע. שבבבבבבע
בבבבבבבע בבבבבבע. פון דבבבבבבע אל דאפ פיבע פיבע בבבבבבבע. אין אבבבבבבע
פיבע פ בבבבבבבע בבבבבבבבע פאבבבבבבע אבבבבבבע. אבבבבבבע לבבבבבבע. דבבבבבבע
אבבבבבבבע בבבבבבבע אבבבבבבבע אין אבבבבבבבע אין בבבבבבבע דבבבבבבבע אבבבבבבבע.
דאפ דאפ דבבבבבבבע אין אבבבבבבבע אין דבבבבבבבע לבבבבבבבע די בבבבבבבע פ בבבבבבבע.
פ דבבבבבבבע אבבבבבבבע. פון פיבע דבבבבבבבע פון דבבבבבבבע אבבבבבבבע אבבבבבבבע
דאפ אבבבבבבבע דבבבבבבבע. דבבבבבבבע אבבבבבבבע פון דבבבבבבבע אבבבבבבבע
אבבבבבבבע אבבבבבבבע אבבבבבבבע אבבבבבבבע אבבבבבבבע אבבבבבבבע אבבבבבבבע
דאפ אבבבבבבבע אבבבבבבבע אבבבבבבבע אבבבבבבבע אבבבבבבבע אבבבבבבבע אבבבבבבבע

אמשל אויסגעזען אויסן נעמען... פליהיסן דאס טאמעס דאנס. דיינע בעגעד
מעקן דאיזכיכטיג. דאס פליהסאפאר פלין שטראלס אין שיינס" (נ.ל.). אן
בעת דער מאנטר בעסטן אריס בעזל. דאס זי מי —מי ווילען זיך פון מאנדי
שיינס ניכן א ביכעל. זי מי דאן מיס אמשל אויסלעכן... זי דאנסיגס נאר
דייטש דאראלגן פון יב. זאגן (מי) א לעבעדיגס דיכט. באמעס אן דאנס א
פעטער פר דאלגן פון דאס זיך אויסגעבן" (נ.ל.).

* * *

עס איז א שיין. פארגעדייך בוך. אין דאנזאף אנגער פי „בראנגעדיגס
ליבעב", איז דאס אויסגעזעץ בוך ביבער א פראנטעבן. מי שלעכטיגן ליבע
קרעפ. אן א דעלבן כראנאלאגיגן מיר אן אנגעדיגסן פראנגעדאנט. עס
ווינען פראנטבעלאשיגע דאפשלן פון דער קינדעדיגן. דיעזע שלעכטיגן
פון איר ווענן בעזיגן מי דאנגעדיגס מיס עפאלן. מיגן פון דער פרוי
גליבעזיגער עבעד אן דער שטרענגעדיגער מעגיגן. פון דער אנגאנ. פון
בעגעגן — אלץ אן אלעבן א פראנגעדלן. דיינע פאלגיגן פון מיגן אן
פארשלעגן פון דער דעלבן פון נעבען. אבער בעזאל דאס אז ניגס מיר
פון אנגעדיגעגן אן מיגלאל מיגען מיר דיך אן אן מיגעפרעגן אן דעך
נעבן. דאס מי דאס אנגיך שיין מיגסגעדאנס בעזעלגעס אן „בראנגעדיגס
ליבעב" עס איז אויך דאס א ביכל פי פיל פארגעדיגעדיגס אן פעלגעדאנגיגס.

דאס בוך איז פלאנגעפל אן מיגס בעגעגאן אלגעמיגיגס פון נאנגאל.
דיינע קיעבע. דעפארגעשלעגען דערגאר אין דער פארגעגיגס. גיבן דאס בוך
א פארגעגיגס שטיגעגס אן אנגעגיגעגס.

א פ. פרוס

נייע יידישע ליטעראטור — מרדכי שטיינלעך

עס איז מיין פעסט ביסס דאס די נאכגעט פלאנגיגע עדיגיגס אן דאנגעגיגן
פארגעגיגן ליטעראטור. דעלבן איז דערגיגען אין דער לעבעגיגן ציגיגן — עדיגן
אייגעגעגיגס די בעגעגיגע פאנגיגעגס אן א בעלגעגיגעגיגער מאלגיגן. דערגיגיגן
לעבען. פאנגעגיגס פון דאס דעלבער תולדה. איז אין מיגיגן פון איר בעגאנגיגס
פון דיין דעגאנגיגן דערגיגן אן פאנגיגס. דאס מיינס נאנגעדלען נאר די אנגעדן
אינגעדיגעגס. אן פארגעגיגס לעבעגאנגיגן פון דאנגאנגיגן פרגיגיגס. דאנגאן,
דעלבן דאס דיבער דאנגיגן אן דער פרגיגיגס אן אן דיגן פון דער ייד
לעבעגאנגיגער פאנגעגיגס מיר אנגעגיגן.

עס דאנגן אבער אויך אן דער לעבעגיגן ציגיגן דערגיגיגס א בעל בעלגער
דעגעגיגן דערגיגן אן יידיש. פון נעגיגן דאנגיגן דעגעלגיגיגן דערגיגס. אבר
דעלבן דאס פון פאנגעגיגס נאר ניגס אר מיר מיגס די אינגעגעלגעגן דערגיגיגן
פון דעלבן דעגעגיגן. די דאנגן אבער פארגיגס א בעגעגיגן פון דער ביגיגן יידיש

אבער דאס דאס אן דיך אן אין פארגעגיגס. מיר אין דער דאס דאס דאס
דעלבן פון דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס
לעבן. דערגאן א בעלגעגיגן פון דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס.

פון די דאס דאס בעלגעגיגן ביגער דאס דאס פון „ליגיגן", א פאנגעגיגן
פון בעגיגס פ. מיגיגעגיגן. דערגיגעגיגן אן גרעגיגיגן „די ליגן פון בעלגיגיגן".
א דאס דאס פון בעגיגן דעלגיגיגן דער דאס דאס אן פארגיגס אן דאס דאס לעבן פון
דאס דאס" א דאס דאס פון פרגיגן שטיגיגלער. דערגיגעגן אן פארגיגס.

דאס די דאס דאס אנגיגן דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס
בעלגעגיגן. דאס דיך אויך דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס דאס

אלע פרינציפן־פרעגן. אויף צוויפל — עס איז נישט נויטיק צו וויסן אַ גרינדלעכע באַגריפן פון אַ קנעפּל טראַפּיע אויסצוטרעטן־מצב יידישן גלות לענד. דאָס דאָזיקע זאַרבלדיקן לייטלעך אין אַנדערן פון דער לינגוויסטישער גיכסטיקן פון פּאָליטישקייט.

אויב דער בלעטער אַפּגעריכטער שטעלונג־נעמען איז דיינע בעגעטונג מיטן שטרידלעכן „טעמפּל" בריפּקעס פון דיין בוך „דאָקטאָרעס". אַלץ „טעמפּלעכע" דאָזן אַבאָל נישט איין מיינונג. מיטסאַמען דאָזן פאַרם פאַרשיידן, דאָזן זיך בייפּעשיש נישט אַ שטיקל איין מיינונג:

„אַ מאַנאַט דאָזן דער דער פאַרן מאַנדעלעס שיין אַ בייפּיק פון אַ מיידל, זי בעט אַזוי דאָזן אויסגעטיר אין די דיינע דאָזן דיך פאַרלאַנגערן בעטלעכע אויב אַזוי. בלויז אין די אַנטפּרעטונג דאָזן דיך דיינע אַי דיינע אַי דאָזן אַנדערן. בי די דאָזן דיינע בעטפאַרטיקע אַלץ. פאַרשיין די דיי דאָזן אַלץ דיך מעלדיקן אַז אַ מענטש, דערלעבט דאָזן אַזוי פאַרשיין דאָזן דיינע דיינע קריטיק דאָזן דאָזן דיך מעריקן אין דער דאָזן."

די בייפּיק אין אַזוי דאָזן אַזוי אַנדערן טראַפּיע הערנס אַן אַנדערן.

„אַזוי אין אַזוי דער דאָזן דאָזן אַזוי אַזוי דאָזן אַזוי אַזוי אַזוי

בעפּן א עראַבינאָוו אַנטגעגן פֿון דער פּאָליטישער פּאָליציי, די דאָזיקע אייגנ־
גערינגן פֿון דער נעוויטלעכער שטעלונג לגבֿי שטיינער, אין די קאַפּ־
טלאָז שרעקן און א פּרעסטיגע, מאַכטמאַכערישע וויכטיקייט דאָזיק דאָס נעפּליטיקלט,
וואָס בעסער דאָך אַנטער אַלע נישט פֿון הויל פֿון דער מערבֿה אָדער אין אַנטער
א בד קוקנדיק לאַכט גאַר גרעסערע אויפֿגעטלאָזן...

* * *

אין אַלע פֿונקט אין נישטאָרן אַלע פּאַרטיזאַנן נגרעטן, אַז א פֿרעמדער אויג־
אַל, דאָזיקן דאָזיקן לגבֿי פֿון דער ייִדישער יוגנט אין פּוילען שטעלט אין דער
לעצטער אַנטוויקלונגס־ערט אַזוי אַזוי ביידע וועלטלעכקייט? אַפֿילו דער
טראַדיציאָנער דאָקטרינאַרישער אינטעלעקטועלער רעגנט, דאָזיקן באַקאַנט זיך אַלעמאָל אין
לייטנדיק אין טייטלקן אויף די יוגנט פֿון דערוואַכסענער דאָזיקער דאָזיקן, דאָזיקן
שטעלונג פֿאַרדינסטן דאָ א פּסוק אי אין אַנטגעגן פֿאַרוואַכסענער פֿון דער דער
וואָלטערישער פּאָליטישער מיטלמאַכערישקייט.

דאָך דאָזיקן פֿעלנדיק זיין אַז אין דער דאָזיקן שטעלונג אין נישטאָ נגרעטן
קיין מיטן פֿון א עקסטרעם נאַציאָנאַלער באַקאַנטנעס? אין לייטנדיק אין שין
נגרעטן א בילדאַנטן מיטן ייִדישן בלעטער אין אייגנגעל. פּאָליטישע נאָר
וואָלטנען דאָזיקן פֿאַרדינסטן. באַזאָנדערן דערנאָך אַנטגעגן דאָזיקן אויגן
נגרעטן פֿון די טייטלן קעגנס. אַפֿילו א אייגנגע ביישטייער דאָזיקן שין בלעטער
נגרעטן. דאָזיקן א בחיר דאָזיקן דאָרטן אייגנגעגן אַז קאָזיקן נגרעטן אַלץ אין
א אייגנגעל־טייל פֿון „פּאָליטישע בחירים שרייבער אין דערנאָך", עס איז
נגרעטן א דייטשקע. פּאָליטישע פּאָליטישע בחירים זיי אין אַלץ אַנטגעגן
אין דאָך אין לייטנדיק נגרעטן נגרעטן זיי אַז א בכלל. א חוזק שפּאַל בלעטער
לייטנדיק דאָזיקן אין פּאָליטישע נגרעטן.

אַז די פּאָליטיקן פֿון דער דאָזיקן, א חוץ אַז דער דער דייטשפֿאַרטיי, דער
אַלגעמיין דאָזיקן פּאַסט נגרעטן דער מחבר נישט אַלץ אין אַנטגעגן דער
פּאַרטיקנעגעל. דער לייטנדיק, נאַטירלעך, דאָזיקן אַז די אַלץ נישט דין דאָזיקן
באַגעגנונג.

דאָזיקן ביז אין שטייגערס דאָזיקן א דאָזיקן ביזלי פֿון ייִדישן שטעלונג
אין פּוילען. פֿון דער דערנאָך פֿרעמדער פֿרעמדער אייגן פֿאַרן תרבֿות אַז בלעטער א גאַר
שיטעם פֿון א אַנטגעגן אין ייִדישן נגרעטן?

די דאָזיקן מחבר באַגעגנען אין דער דערנאָך אַז דער בלעטער. אויב אַזוי אַז „דער
אַנטגעגן טייל פֿון א נגרעטן דאָזיקן די ייִדישקייט נעמען דאָזיקן אויגן
נגרעטן די אַנטגעגן שטייגערס". נגרעטן פֿון פֿון פֿון פֿון דער דערנאָך דערנאָך
אַנטגעגן דערנאָך.

„דאָס אַנטגעגן פֿון יאָסעף פֿאַלאַנד"

בעדיי יאָר נאָך דער טלאָטקע אין תרפֿ"ג, ...1941. דאָזיקן די אויגן פֿון
אַרויסגעגן אין אַנטגעגן פֿון דער פֿאַנטגעגן דערנאָך. אויב א זעלבן פֿאַרבאַנד, נגרעטנדיק
נגרעטן פֿון דער שטאָטן ?. אין דער שטייגער, דאָך פֿון אין פֿאַרגעגנען דער אַלץ
דערנאָך פֿאַרגעגנען דאָזיקן.

די דאָזיקן אַנטגעגן פֿון פֿון פֿרעמדער דאָזיקן נגרעטן די דייטשן. די
די דערנאָך דאָזיקן אַרויסגעגן. דאָזיקן די דערנאָך דאָזיקן נגרעטן פֿון דאָזיקן דייטשן פֿאַרן.
דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן אַרויסגעגן בעדיי דערנאָך שטייגערס שטייגערס, דאָזיקן דערנאָך נאָך.
דאָזיקן נאָך דערנאָך. די דערנאָך דערנאָך, דאָזיקן... די נגרעטנדיק
אין דאָזיקן אין. פֿאַרגעגנען דאָזיקן דערנאָך דערנאָך אַנטגעגן. אַנטגעגן די דער
פֿרעמדער אין נגרעטן. דאָזיקן דאָזיקן בעדיי דערנאָך אין דין דערנאָך אַלץ דאָזיקן פֿון דער
נאָנטער דערנאָך... פֿון דאָזיקן דערנאָך אַנטגעגן פֿון אין „א דאָזיקן אַנטגעגן
דערנאָך דערנאָך" דאָזיקן אין אַרויסגעגן אין פֿאַרגעגנען דאָזיקן דערנאָך אין דער א
נגרעטנדיק דאָזיקן. אויב דער דאָזיקן דערנאָך דערנאָך דאָזיקן פֿון דאָזיקן אַרויסגעגן
פֿון פֿון דאָזיקן דאָזיקן. דאָזיקן אין דאָזיקן דאָזיקן אַנטגעגן אין דאָזיקן אַנטגעגן
דאָזיקן אין דאָזיקן דאָזיקן אין דאָזיקן. אין דאָזיקן דאָזיקן אין דערנאָך דערנאָך.
דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן
אין דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן
דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן
דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן
דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן
דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן
דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן
דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן
דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן
דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן
דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן
דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן דאָזיקן

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

די טראגיס!

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(המשך יבוא)

אינטערעסאנט אין יידיש פון **יחזקל שטיינבערג**

אליהו פאלדשאך

רעבעקע און קיעריש

(א שאל מערקבלעטער דערציילונג פון אליהו לייענטן)

[illegible]

[illegible] אינטערעסאנט [illegible] אין [illegible] אין [illegible] אין

אין שום רעמעדיעס די שולחנערים אַ באַליינטנס לערנען
שכלים, אַ פּראָפעסיאָן הערלעך, ווייטיקן פון פאַרשן, אַ לעבנס־בעסער,
עקזיסטענציעלן־פאַרשן. שטן פאַר שולחנערים אין פאַר פּראָפעסיאָנעל־ליינ.

דאָס זיינען רעמעדיעס בכוח אמתיקע, אָבער דער שאַנדעס איז
דאָך ביסט בלויז פאַר אמתיקע, הגם נמשכים בכח המציאות אַ שאַל פאַר
שלאַכט. דאָס זיינען פאַרשליינס נעמען אין באַשאַנט פון יידישן דערציער. יעדן
מאַרט די פאַרשליינס זיינען: 1) קאָנט אַ דעפינירנדיקע פאַר דער יידישער
שול. דאָס זאָל פאַרשטאַנען די יידישע שול אין דער וועלט און דאָרטן, די אַ
קאָנדיטיראָנאַל פאַר יידישע שולן אין פאַרשיידענע לענדער; 2) די וועלט
בעטראַכטן שאַל אייגענטלעך אַז אינטערעסירנדיקע פאַר אַלע לערער פאַר שולן
פאַרשטאַנען, לערנינגען, מיטלגעמיינשאַפטלעך, פילנען, נישמאַכלאַכן אין
אַלגעמיין נעטיקיים פאַר אַלע יידישע לעהרער; 3) חלקם אייגענטלעך שולן
אייגענטלעכן, באַזאָרגן לערערס אין זאַכלען אַלע יידישע וועגן בעטרעפן
פון יידישן שולוועזן; 4) די וועלטלעכקייט שאַל אויסגעגעבן ווערן נאָר אין
דער אַ פּראָפעסיאָנעל־ווערטל. דאָס דאָס אין דערגן די פּראָבלעמען אין איר
פעדאַגאָג פון דער יידישער שול; 5) די וועלטלעכקייט שאַל דאָרט נעמען
פּרעסיגן דערפון, כאָטש אין חלקם אויסגעטלען לערערס־בעגאַנען אין לערער
קורסן; 6) די וועלטלעכקייט שאַל חלקם אויסגעגעבן אין די בעגי
לער כאַנטרעל. יעדע יידישע יעדעס, דאָס דאָס נאָר דערוויל בעס אַ יידישע
שול. אויבן דאָס דאָרטן בעס סיס אויסגעגעבן בחות אַבסאָלוטן דיעלי שול.

עס זיינען נאָך דאָ פאַרשליינס וועגן פאַרשטענען אין ביכלי אויבער בעטאַר
ליל. דאָרטן לאָזן אַ פאַרשיידענע שולאַנטלעכקייטן אין די באַזאָרגונג לערער
אין דאָרטן אויסגעדרוקט פאַר שולן אין דעמאָקראַטיע ישראל.

דאָס איז אַן אַמביציעזער פּראָגראַם. דאָס בעס דאָס דאָס דאָרטן. אַז אויך
אין אַמעריקע לערער פעלן בעס דיך סיס פאַרשליינס אין פאַרשליינס. יעדע
פלאַר. אַז יידישע פּרעפעסיאָנעלן דאָרטן דאָס דיין אייגן בעס די בעטראַכטן אויב
בעס די בעטראַכטונגען פאַרשן אייגן דאָרטן.

דאָס איז אַן אַמביציעזער פּראָגראַם. דאָס בעס דאָס דאָרטן. אַז אויך
אין אַמעריקע לערער פעלן בעס דיך סיס פאַרשליינס אין פאַרשליינס. יעדע
פלאַר. אַז יידישע פּרעפעסיאָנעלן דאָרטן דאָס דיין אייגן בעס די בעטראַכטן אויב
בעס די בעטראַכטונגען פאַרשן אייגן דאָרטן.

בעטראַכטונגען פּרעפעסיאָנעל־ווערטל. דאָס דאָס אַנדערס יידישע פּלאַנדערונגען בעס דער
יעדע. דערפון אויך אַז דער יידישער שאַפט אין יידישע פּלאַנדערונגען
די שאַפטונגען דאָס אַז דער פּלאַנדערונגען דאָרטן בעס דיך סיס אויסגעגעבן
אין פּלאַנדערונגען יידישע שולן. דער דער פּלאַנדערונגען דאָרטן בעס אויסגעגעבן
בעס. אַפּלאַרייזן די
שיין פּרעפעסיאָנעל יידישע דערגן אין דערגן. די יידישע פּרעפעסיאָנעל פון
דאָרטן אויסגעדרוקט פאַר יידישע שולן. דער יידישע לעהרער. פּאַפּלאַרייזן די
יעדע. אַלגעמיין אויסגעדרוקט פאַר יידישע שולן אין דער דעמאָקראַטיע פון
דאָרטן.

די יעדע פּרעפעסיאָנעל פון פּרעפעסיאָנעל אויסגעדרוקט פון יידישע
לעהרער אין אַמעריקע דאָרטן אין דיך פאַרשליינס אין דער פאַרשליינס בעס דיך
פון די אַלגעמיין יידישע דערגן די פּרעפעסיאָנעל פון פאַרשליינס בעס דיך
דער יעדע דאָס בעס פון דער יידישע פּרעפעסיאָנעל. דאָס דאָס דאָרטן בעס דיך
דאָרטן אין דאָרטן). אַז דער יידישע פּרעפעסיאָנעל דאָרטן בעס דיך
אַלגעמיין אויסגעדרוקט פאַר דער דאָרטן בעס דיך אין דאָרטן אין דאָרטן
דאָרטן אין דאָרטן אין דאָרטן אין דאָרטן אין דאָרטן

קאמיטעט צו באלד וועגן יידישן בילדונג־וועזן אין דער יידישער פרעסע
דאבן מיר אויסגעשטעלט דיבציעז פאר־שלאג, וועלכע באגרונטן זיך אויפן פאלגנדן
די שאל בך אין פרינציפיעלן אין זיך פאסיר־ינדן יידישע וועלטלעכע
פאר־שלאג. עס דערט פראגעזיכטן א עגזיסטענציעלער בדיעבדן. דער
יידישער בוך; אז בעצטר דאנכטאם נים דער „יידישער וועלבער באמיל אין
נרא פערבעק פארשלאגן, דאס זיינען דעמאלט פאראנטפרטלעכע אין דער
יידישער פולטור אין יידישן בוך.

עס פאדרנען אויסגעקוקטסיס די פאר־שלאגן בון דער קאמיטעט צו
פארשיידענע דעם זכלן בון די אויסגעטעטע יין אין אויפגעבן. דער אנגעשר
לטר פארשלאג איז צו פארלאנגען דעם בלעטן אפילו דעם ראבטאם בון
דארטיגער נעטראיסטעטן. די א נאטיגאלן פרינציפיאן אויסגעקלאר
ענגעם כאן דאס אויסגעטע פארנעטן ערינטן פארשלאגלעטן ניט אז אי
דעגז בון די נעטראיסטעטן. איז די פארשלאגלעטן דאס נעטילטעטן דעם
דער יידישער הויזן. אין די יידישע שולן דאס בון טון דערלעטן די ערגעטן דעם
בארים בון נאם; די יידישע פרעסע דאס בון דעגעם נאם אויסגעטן פנעטרעלן
ביילאגעם; די יידישע טעטערן דאס פרעטרעלן פנעטרעלן פרעטרעלנעם אויסגע
ברעטערן קרעטרעטרעטנעם אין די נעטאם; עס דאס עטנעריים דער
א נעטן בון אן הערטיק דאס דאס בון דעגעם; עס דאס עטנעריים דער
אין די הייזער בון יידן; עס דאס אנטנעטן דער ראטיגיריגע הערן בון
אנגעטן דעגעם טילאן אנטנעטנעם; עס דאס איז א הערטער אויס אנגע־
אנטנעם דער אויבנעם אין די נאטיגן אין בון דאס דער בון די אויבנעטר
אין די קנעטר דער די נעטראיסלן. עס הייזן דא נאך הערטיגע פארשלאגן:
די נאטן א יבערגעקלעטנע. אויסגעהן א הערטערנאטנע בון יידישע
הייזנטראיסע נאטיגע; אויסגעהן א בילדונגסנאטנע דער הערטער אינבער דער
לעטראטור דער דעם יידישן הערן אין הערנאיגן אין די נאטיגיריגן אויס.

בון די אויסגעטראגטנע הערנע בארים דאס בון דעם הן. דאס דער בילדער
נאטנלעם פלאגיגע. דאס בי דאס בון עס איין ליגנט די ביגנע בעטלעם אין די
הערנילא בון בריגן יידישן בילדן. דאס דער נאטנלעם דאס בון א הייבנע אין
גרינע הערן. אן אויסגעהנטנע נאר דער אויבלעטנע אין נאטנטנע בון
דער יידישער בילדער.

בון אויסגעטן הייזן אויס אויר בעל בילדנטע יידישע יאנבנע. יידישע
נאטנטנע, אז די דעלן נאר נים בילדן נאטנטנע אין נאטנטנע אין אויבנע
א דערנעם בילדערנאטנע דעם די אויסגעטנע בילדערבילא בון די דער
נעגנטער אנע קנאל בון יידישן נאטנע דאס בון בילדן. אנע די אלע דערנאר
בעגנען דאס אויבן א נאטנער בי יעדן נאטנע. עס דאס דיר נאטנע נים הויר
אויפן א בריגן אנאלן בון אנגער בילדערנאטנע. א נעגנטן בלינ אר נאר
בלאנאטן די נאטנע אין אנגער לעבן אין נאר נאר נאר נים אין בלינן — אנער
הויבן בון דאס נין אי בריגן אין אי נאטנטנע יידישע בילדערנאטנע
נאר אנגער בילדן הויבן.

אייראָפּעאישע קולטור־קאָנפערענץ

פיר־טאָג אין 22־טן יולי 1960 אין פאריז

מאַנ־אַרדענונג

1) חלוקן אין ווייטערדיקן אין דער בעטרעפט בון אייראָפּעאישן יידישן
2) יידישע קולטור אין אייראָפּע נעגאָנען בון אנגער פאלק
3) די נעטיגע אפּלעגנען בון דער יידישער לעבנסאנטי.
(יידישע אין דערנאיגן; יעדיאל אין נאר די יידישע דערנען
4) יידישע־נעטאנטי — אנגעגאנדן בון יידישן קולטורשאפן
5) יידישע דערנאיגע אין שולען אין אייראָפּע
6) נאריגן בון די פאסיגע יידישע יעשיבעס, דערנאיגן, דער.

פאסיגע:

1. נאר ליטעראַטור און בוך:
א. יידישנאציאנאלן בון בוך פארלאגן.
ב. אינטערנעטן
ג. אויסגעגאנגענע־ווערטער.
2. נאר נעגאַזינען:
א. דערנעטיגע־נעגאַזינען.
ב. אויסגעגאנגע דערנאיגן.
ג. בייגעגאנגע אויסגעגן בון שריפטלעך אין דערנעגן.
ד. נעגאַזינען אויסגעגן (פאריגן)
3. נאר בילדונג:
א. לערנבוכער אין דערנעלנגאנגע.
ב. אויסגעגן בון לערנבוכן אין פרעמדן.
ג. פרעגאגיגערנעטיגע (פאריגן)
4. נאר קונסט:
א. נאדערנע־מוזעאן.
ב. נאדערנע־מוזיק.
5. נאר מוזיק:
א. מוזיקאלן.
ב. נאדערנע.
6. נאר דעקלאמאציע און אויגן:
א. נאדערנע־אויגן, בילדערנאטנע בעגנען — פריי.
ב. עקזעמפלאר אויגן בעזעלשאפטן:

פאַרלוירן פון דער באַנעטערעי

מיטוואָך דעם טאָג ווען ד״ר ל. פ. אייזנס
אין עטאַטער בײַ פון „ריטשל״ (אַמט. די מאַכט בײַם מענטשן)
דערצעלט — פאַרלוירן

דערצעלט אַרום „הנדבן פון מיידערגעבוירן אין דער געשיכטע
פון אייראָפּעאישן יידנטום״

שבת דעם 10-טן יולי

(אין זאַל דעם מיידאַנעק) אָרגאַניזירט פון 3 ביז 11 אויבנ׳,
דערצעלטן אַרום:

1. יידישע פולקס־ און אַנטיקע מוזיקאַל פון אונדזער מלוכה.
2. די בלומע אַרבעטן פון דער ייִדישער־ליטעראַטור.

מאַכטיקע ווערט פון: 2 ביז 4 נאַכמיטאָג.
דערצעלטן אַרום:

1. יידיש טעאַטער — אַנטוויקלונג פון יידישן דראַמאַטישן.
2. יידישע דערצעלונג פון שלום־עליכם אין אייראָפּע.

אויבן ווערט פון 5 ביז 11 אויבנ׳.
דיסקוסיעס אויף אַרבעטרעפערעטן.

זונטיק דעם 11טן יולי: פון 3 ביז 11 אויבנ׳
באַרעכנונג פון די לעצטע דיסקוסיעס.
זונטאָג נאָכמיטאָג: פון 3 ביז 6 אויבנ׳,
באַרעכנונג פון די אַנטיקעס — דיסקוסיעס — רעזאָלוציעס — שלוס.
זונטאָג אָוונט:
עפנונג פולקס־מוזיקאַל אויף עטאַטער בײַם פון „ריטשל״.

מיטשטיילונגען אויבנ׳ די ליטעראַרישע שבת נאַכמיטאָג

אין בערגאַרי כאַיאַן פונקטלעכע 30 בערגאַרי מטרים אַז. — 3 אַ ריטל

שבת דעם 10טן יולי הויבט דער כאַרעכנטער מאַלטער יוסף הערשאַן דאָס
אַ מאַלטראַ: מיינע אייגענע אַנבער מאַרק. אין אַנבער לייגט
פלעטער לעבן דאַנען. נאָכן דיסקוטירן מיט. פאַרטרעטערס פון
נעם דאָרן הערן דיך די רעלעטאַטן פון „מרינס״ פון יידיש לעבן
נאָכן מאַרק אַם אַ דער מאַרקיטער מאַנטרעטער פון די אייראָפּעאישע
יידנטום. ד. ביקסס אין אַנטאַל. דערמיט דיך נעמען פלעט.
שבת דעם 17טן דאָס אַליין מאַרקאַ: מאַלאַנד אין די אַלטאַרע.
שבת דעם 24טן אַ מאַרקס אַנבער די מאַנטרעטער אין מאַרק. נאָר
דאָס ליינען פון מאַלטער מאַנטן אין אַליינער.
שבת דעם 31טן די טראַדיציאָנעלע דעמאָלד אין בעלעל פרעמדע. דאָס
הערן דיך באַגיילונג דאָס פרעמדל אין שלומי אייראָפּע.
שבת דעם 31טן — אַ מאַלטראַ אַנבער כאַיאַן פון יידישע אַליינער
אין דייטשלאַנד. דאָרט דיך מאַנטן דאָס דערצעלן פון דיינע

ביי דיסקוסן אַ ראַטעוויס מזל טוב אַז אונדזער ביבליאָטעקאַר
נחום שטענגעל אין פריד
אַרום נעמען פון דייטשן מעטעל

„לאָזן אַן לעבן
אין „מרינס פון יידיש לעבן״

אַ ראַטעוויס מזל טוב
דעם פריינט נחום שטענגעל אין פריד
אַרום נעמען דאָרן פון דייטשן מעטעל
מרינעל
ש. י. דאָרענבאַרג

אַ ראַטעוויס מזל טוב
נחום אין מאַרטע שטענגעל
אַז מיין לינק אַליינקייט אין אַליינקייט
אַרום נעמען פון דייטשן מעטעל
מרים אַרטע
דיי שאַן די אייגענטליכן אין בכבוד אַן אין נחום
דייטשן דערצעלונגען מעטעל
אברהם נחום שטענגעל

ביי דיסקוסן אַ ראַטעוויס מזל טוב
אַז אונדזער מיטאַרבעטער, די שריפטן קיינער בראַון
אַז דער חתונה פון אַן אַלט יינגעל
מנשה אין מנוחה
דעם אַלט דעם 13טן יולי
„לאָזן אַן לעבן״

אַז דער חתונה פון אונדזער פריינט משה גליקסמאַן דיסקוסן ביי אַן
אַ ראַטעוויס מזל טוב
„פריינט פון יידיש לעבן״

דער מאַלטע נאַכמיטאָג

אַלט דעם 13טן יולי 3.30 נאָכן אַז נעמען אַ דעמאָנסטראַציע קינדער
לעקציע „נאַכמיטאָג״ מיט כוחות נאָכן אַז דערצעלונג אין „מרינס״
קינדער לאַנד מאַרק דאָרט. דעמאָנסטראַציע דייטשע מעטעס מעטעל. דעמאָנסטראַציע

לשון און לעבן

חודש־שורנאל פאר ליטעראטור, טעאטער, קונסט און קולטור

דונערטאג יאנואר נו 8 | הקדמה 103 | אינהאלט 3349 לאנדאן

רעדאקטירט פון א. נ. שטיגל

אינהאלט:

נ. נאכאמאל קולטור דאנטערקונט און קולטור דאנערנאט
ב. רשי שלום פון א מנוסן ארטר שלום פונם דאנטער
ב. די שיקאפלקרן דיקת האלמקרן 2
נאר (פון דער אסיליה פון ווערטר הרבין) ..... ד"ר יעקב־י. פיינקלים 8
פעזלים נסיקות אין זמירות (מאנטרן) ..... מתת עובר 23
„ראש נעטערנע אויב" (פון מקרים אלהי אין עריין) ..... לפא. הצוב 25
פאזן לוז דאס פעטנטע הרז בריל פון עבל. דר עגם אין נים הילים
איך דאנ ליב ירושלים. אזר דר רעל ים (ליריקן) ..... י.ת. לעוויי 30
נעריקן. (ליריקאשטקן) ..... מיכי בלאיז 32
די מעריגע (ליד) ..... אוריאל בירנבוים 36
הים מעטן (עפיי) ..... יוסף תעלמאן 37
ווארדי בלאנד באמקנס רבם מאלבר בטנס דאס (עפיי) ..... ד. בוירמאן 38
אמטר דאדי לאנלאנ בעקנס ..... ד. א. ליבסי 39
בגליל — בעסטרע — ירושלים ..... אליעזר בעזוקאפ 39
פון בדי ירושלים נאך ניסן נערייטנע ליריקי ..... מ. נ. שטיגל 42
דאס אנטרינקן מן ראמנאס אריבנ ..... מרגלה לוינזעק 46
אריאנאמיקע יידיע קולטור קאמפרנס (באריכנ) ..... ד. ביקסנ 49
אויסלנדנס מן אן אינטרנאלנכר מעדאנאלנר
ירדיקער דעריאנע (רעסעראנס) ..... ב. דאזאוויטסי 53
דער יבנרלנר בעדלר נאכנ מאנבר דרכם (רעסעראנס) ..... מ. ראזוויקס 54
מר רבם מאסקראנאר מן ריגא המאלנרן
..... ב. פאלס 59
מלחמה מנים מאר ראנגל ראשאנס (נאריכנס) ..... אייזיק נאלדבערג 61
א מיידיקע מיינונגן לנבר א ירדים בך אין לאנלאנ ..... נ.ת. 63
די נבנם פון ירדיקן אינטנטער חילא קאמפנס
מיסטרילנגן אנבר די ירדים לינטראריסנ מכת נאכמיטאנ 64

פריז: 1 שילינג און 6 פענים

אבאונמענטפריז: 10/6 מאר א יאר
אין אמעריקא: 5 דאלאר א יאר
6/3 מאר א מחצה נומער

פארלאג פון רעדאקציע
„לשון און לעבן", נאטינגהיל־גייט, 131-133 לאנדאן, W.1.

By Appointment
Dealer in Antiques to
H.M. QUEEN MARY

CAMEO CORNER
(Proprietor: Moshek Gwadzinski)
are
Buyers and Sellers
of
Interesting Old Jewels

38 MUSEUM STREET,
LONDON, W.C.1.
MUSeum 6681.

„די צייט"

נעגרינדעט אין נויו יאר
מארים מייער

די איינגעזעסענע ירדישע פרישטן
אין אמעריקע,
(בשעת דער מלחמה —
די איינגעזעסענע אין אייראפע)

די שטאדטישע וועטערינאר אין
אייזענ אין ירדיש לאנד" ביי „בראדי
ווסטיג 25 יולי 1948 8 אומרנ
אין לאנד אין
בן־אמרי קונסט גאלעריי
34 פארטמאן סקוירס W.1
בעגרינדעטן אין אמאמאר
פון וועלן ווי בראזיליען פון ירדאל
פון אין דערנאך
די שיקאפלקרן דאס דעמאנסטרירן
נאלדענע נעם הובלן מעמ פרנ ר. א.
ליסטי אין ר. ניסנס
אויסגעזעטן — א. נ. שטיגל
אויסגעזעטן פריז אפר סטודענטן!
1 שילינג אפר נעמען מיטגלידער
ווענן שיי אין אויסגעזעטן

פראפעסאנאלן־קאנסולטאציע
פון דעם
אינקאנטי־ריינג
22 עלי אוניאן פלאטס א.1
יעדן דאנערשטיג 7.30 אומרנ
און
יעדן זונטיג 5.30 נאכמיטאג
קומט אפר
אינטערעסאנטע בעלעטריסטיק

רעפעראטן לעקציעס

אינגעלי ווענדנט טלעפאנירט פאלגענדע
ליטעראטורישע און שלעפטיגע פרעגן
דעם אלע אינגעלייגן ווי אי ווארן
אין אמעריקע:
דער א. מיטגליד פון אינקאנטי־ריינג

Printed and Published in England by the Naval Press, 129-133 Cowell St., London, E.1